

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

Deze tekst is afkomstig van de online bibliotheek op www.denieuwetoneelbibliotheek.nl.

De rechten, inclusief en met name de rechten voor uitvoering, liggen voor alle teksten bij de auteur en het is dan ook verplicht om voor elke vorm van uitvoering toestemming bij de betreffende schrijver aan te vragen. Voor elke schrijver is het van groot belang om te weten of zijn teksten worden uitgevoerd, dus neem alstublieft bij elke lezing, encenering, bespreking in het onderwijs e.d. even contact op met de auteur! Het contact adres voor deze tekst is:

Schrijver	Karst Woudstra
Titel	Een zwarte Pool
Jaar	1992
Uitvoering	Het Nationale Toneel / Albert Lubbers

Copyright (C) 1992 by Karst Woudstra

KARST WOULDSTRA

EEN
ZWARTE
POOL

Personen

Seiffert van der Merwede *notaris*

Lilly *zijn vrouw*

Daan *een jeugdvriend van Seiffert*

Marguérite *zijn vrouw*

Zygmunt Dzieduszycki *een jonge Poolse biologiestudent*

Ruimte

Een kamer bij de Van der Merwedes.

Links een deur en rechts een deur.

Voor beide deuren, dwars op de zaal, een driezitsbank. In de achterwand een doorgang naar een andere kamer, de eetkamer.

Daarvoor een groot, kostbaar Japans of Chinees kamerscherm in goud en zwart.

Duidelijk is dat aan de muren nog niet zo lang geleden een paar schilderijen hebben gehangen (grote formaten). Waar ze hingen zijn de muren witter en boven die witte vlakken hangen nog steeds de koperen lampen of de spots die op die kunstwerken gericht stonden.)

Tijd: de zomer van 1990.

I

Lilly, halfgekleed voor een feestelijk dineetje met een paar goede vrienden. Zit met de telefoon op schoot op de bank en kijkt ernaar alsof het ding haar heeft gebeten. Seiffert, komt binnen door de deur links, geheel gekleed voor hetzelfde feestelijke etentje, zwart kostuum, wit buttondown-overhemd met zwarte stropdas, zwarte veterschoenen, netjes geschoren, het haar nog nat.

LILLY

tegen Seiffert die achter de bank is blijven staan, depressief En dat is dan je beste vriendin, en dan flikt ze je zoiets! hartgrondig Kutwrijf.

SEIFFERT

Suzanne?

LILLY

Ja, wie anders? Ze komen niet. Geen van beiden trouwens. Suzanne niet. Herman niet. Dat hij niet komt, goed, maar zij!

SEIFFERT

En waarom niet?

LILLY

nog steeds even gedeprimeerd Tja.

SEIFFERT

Heb je daar dan niet naar gevraagd?

LILLY

Natuurlijk heb ik haar dat gevraagd. Wat denk je eigenlijk? Waarom denk je dat ik, ja, hoe lang heeft dat geduurd, toch minstens een kwartier, met haar aan de telefoon heb gehangen?

SEIFFERT

En?

LILLY

met een diepe zucht Iets met hun katten. Omdat Reza, de kleinste, niet meer wilde eten of zich juist te bersten at, weet ik veel, was ze ermee naar de dierenarts gegaan. Bleek dat hij kanker had, niks meer aan te doen. Heeft die dierenarts hem meteen een spuitje gegeven. Maar nu blijkt Soraya, de moeder dus, volslagen ontroostbaar, loopt maar te jammeren, en dus hebben ze besloten bij haar te blijven vanavond.

SEIFFERT

Die kon toch juist geen kinderen krijgen, Soraya, als ik me goed herinner?

LILLY

Deze wel, eentje dan, zij het met de keizersnede. Ze wil niet meer eten, ze rouwt, beweert zij. Ze klonk, Suzanne dus, alsof ze bang waren dat ze voor het gas zou gaan liggen als ze haar alleen thuislieten. Ze had al een paar dagen naar hem gekeken, naar Reza dus, met een soort machteloos verdriet, volgens Suzanne dus, alsof ze zich realiseerde, mijn god, de onzin die zo'n mens uitkraamt, dat wat het wezenlijke verschil is tussen mens en dier is dat dieren niets voor elkaar kunnen doen. En dat zei ze op een toon alsof ze er heilig van overtuigd was dat mensen wel iets voor elkaar kunnen doen.

SEIFFERT

Is dat dan niet zo?

LILLY

Toch niets wezenlijks. Dat blijkt wel. Waar heeft ze het over, vraag je je af. zet *de telefoon weg*

SEIFFERT

Niet als je niet geholpen wilt worden natuurlijk.

LILLY

Ik zou niets liever willen anders dan dat ze me hielp, en het zijn zulke simpele dingen die ik haar vraag, of ze mee uit wil gaan om een jurk te kopen bijvoorbeeld, omdat ze weet dat ik van radeloosheid altijd thuiskom met iets dat me niet staat of niet goed zit, zoals deze ook weer.

SEIFFERT

Wat is daar dan verkeerd aan?

LILLY

Alles. *demonstreert* Zie je dat dan niet? De kleur. Hoe hij trekt. En dit hier, die rare plooitjes, die zaten daar niet toen ik hem aanpaste.

SEIFFERT

Dat is misschien omdat je hem nog niet hebt dichtgeritst.

LILLY

Denk je? Ja, dat had ik jou willen vragen, maar toen ging net de telefoon. Zou je dat dan nu even willen doen?

SEIFFERT

Natuurlijk. *gaat naar haar toe, ze gaat met haar rug naar hem toe zitten*

LILLY

En mijn haar. *plukt eraan* Ook fout. Had ik haar gevraagd waar zij haar haar laat doen, vertelde ze me liever niet, goed, na heel lang aandringen, blijk ik een afspraak te hebben gemaakt met de verkeerde kapper, er zijn er twee namelijk en die ene is goed en die andere *slaat op haar haar* dit.

SEIFFERT

Au.

LILLY

Wat doe je?

SEIFFERT

Er zit zo'n gemeen klein puntje aan en dat kwam onder mijn nagel.

Verdomme. Ik zie ook niks zonder bril. Ik haal hem even. *zuigt op zijn vinger*

LILLY

Niet weer die bril hè?

SEIFFERT

Ik krijg last van die lenzen als ik ze te lang in heb.

LILLY

Je ziet er niet uit met die bril anders. *lacht* Als een notaris. Een echte.

SEIFFERT

Mijn neus is te smal voor dat montuur, daarom glijdt hij altijd naar beneden.

LILLY

Koop dan een ander montuur.

SEIFFERT

Zo eenvoudig is dat niet. En ik heb nu toch lenzen.

LILLY

Je hebt mannen die er alleen maar intelligenter uitzien met hun bril halverwege hun neus. Jij niet. Je hebt me toch niet onder het bloed gesmeerd hè?

Ze houdt hem een sigaret voor.

LILLY

Heb je vuur? Ik heb een sigaret van je gepikt.

SEIFFERT

En je was gestopt met roken.

LILLY

Is ook zo. *als Seiffert haar vuur wil geven* Pas op. Mijn haar.

SEIFFERT

Sorry.

LILLY

Is dat wat je wilt, dat ik er straks zo bij zit, helemaal onder het bloed en met brandend haar?

SEIFFERT

Nee, nee, natuurlijk niet.

LILLY

Ga dan eerst een pleister op je vinger doen.

SEIFFERT

Het bloedt niet meer.

LILLY

Kun je dat dan zien?

SEIFFERT

Kijk maar. *houdt haar zijn hand voor*

LILLY

Welke was het? *bekijkt één voor één zijn vingers*

SEIFFERT

Die.

LILLY

Niks te zien.

Ze zit met zijn hand in de hare, kijkt ernaar als naar een vreemd ding, legt hem dan weg, onverschillig, of nog erger.

SEIFFERT

even later Waarom nemen ze geen oppas?

LILLY

Een oppas? Voor een kat?

SEIFFERT

Waarom niet?

LILLY

Ken jij iemand die zo gek is op een rouwende poes met zelfmoordneigingen te willen passen?

SEIFFERT

Zygmynt.

LILLY

Zygmynt?

SEIFFERT

Dan is het probleem toch opgelost. Je belt haar nu meteen terug...

LILLY

Een asbak. Hij smaakt me niet.

Ze geeft hem de sigaret, hij brandt zich.

SEIFFERT

Au, verdomme! loopt ermee naar de kamer achter het kamerscherm en maakt hem uit Je belt haar terug en dan zeg je tegen haar dat wij iemand hebben die met alle plezier op haar kat wil passen vanavond. En dat hoeft ze niks te kosten.

LILLY

Sta ik wel de halve avond in de keuken.

SEIFFERT

Vraag je Daan of hij je gezelschap houdt. Bijvoorbeeld.

LILLY

Houd jij de anderen bezig.

SEIFFERT

komt achter het kamerscherm vandaan The perfect entertainer.

Hij zingt iets van Dean Martin.

LILLY

Okay, ik bel haar. *draait het nummer* En hou daarmee op.

SEIFFERT

Waarom? *prutst verder met haar rits*

LILLY

Wat doe je?

SEIFFERT

Wat dacht je?

LILLY

Zou je dan toch niet beter eerst je bril kunnen gaan halen? Wat is dat voor luchtje trouwens?

SEIFFERT

Dat kan ik op de tast. Ervaring. Sybaris heet dat.

LILLY

Ze neemt niet op. Hebben zeker Soraya bij zich in bed genomen. Hoe heette dat, zei je?

SEIFFERT

Sybaris.

LILLY

Krankzinnige naam. Ja, nog even met mij. *met haar hand op de hoorn* Ga dan nu eerst je bril even halen. *weer in de hoorn* Ik wacht wel even. *met haar hand op de hoorn* Ze heeft iets opstaan in de keuken.

SEIFFERT

probeert haar te liefkozen Komt van Sybariet, en dat betekent zoiets als levensgenieter.

LILLY

Jij? En hou daarmee op. Dat heeft niets met genot te maken. Dat wil zeggen, niet voor mij. *slaat naar hem* Dat is alleen maar lastig. Alsof er een of ander eng beest over je rug op en neer kruipt. God zoals ik erbij zit hier. Bepoteld door een halfblinde man.

Ah, daar ben je weer. Ik bel nog even terug omdat Seiffert een schitterend idee had. *met haar hand op de hoorn* Kun je niet even een sigaret gaan roken of zoiets. *weer in de hoorn* We sturen een oppas voor Soraya. ... Zodat die bij haar kan blijven vanavond. ... *met haar hand op de hoorn* Seiffert, ik vind dat niet prettig, laat dat. *weer in de hoorn* Nee, Zygynt, onze Pool. ... Ja, een Pool, een zwarte Pool. ... Nee, nu niet, hij is bij mijn moeder nu, daar doet hij de tuin, of nee, hij is al op weg naar de traiteur neem ik aan, om ons eten te halen. Hij kan dus ieder moment hier zijn en dan stuur ik hem meteen naar jullie toe. *weer met haar hand op de hoorn* Wat doe je?

Ze kijkt om naar Seiffert die zich achterover heeft laten vallen en iets zoekt in zijn zakken.

SEIFFERT

Ik zoek mijn lenzen. Ik dacht dat ik ze in mijn zak had gestoken.

LILLY

weer in de hoorn Dat leg ik je straks wel uit. ... Nee, reuze betrouwbaar. ... En erg lief voor dieren, denk ik. ... Ja, omdat hij ook erg lief is voor mensen. ... Aan komen waaien. ... Nee, natuurlijk niet. ... Een student, uit Polen, werkt hier zwart. ... Hij heeft alleen een toeristenvisum, dus eigenlijk mag hij hier helemaal niet werken. ... Vandaar. ... Wat zei je?

SEIFFERT

Heb jij gezien of ik ze ergens heb neergelegd? Zo'n klein wit plastic doosje is het.

LILLY

Wat was dat wat je zei? Wat is daar ziek aan? O, wat zei je dan. ... Ja, reuze chique. ... Hij is vreselijk handig. ... Doet van alles, klusjes, maakt schoon, helpt mama met die gigantische tuin van haar. ... Een reuze betrouwbaar iemand dus. ... Toch geen wildvreemde Suusje. ... Hij is hier al drie weken. Logeert hier bij ons in huis. ... Is hier de hele dag alleen. ... Nooit iets van gemerkt ... Dan niet. ... Dan niet ... *met haar hand op de hoorn tegen Seiffert die overal zijn lenzen zoekt* Misschien liggen ze boven of zitten ze nog in je andere pak. *weer in de hoorn* Nee, dat hoef je niet allemaal uit te leggen. ... Het was maar een idee. ... Sorry hoor. ... Deugt natuurlijk weer niks van. ... Ja, omdat het mijn idee was. Niks aan mij deugt. Ik weet het Suzanne. Ik heb geen smaak, ik ga naar de verkeerde kapper, ik rijd in de verkeerde auto. ... Wel, wel, dat zei je, vorige week, toen we samen waren gaan lunchen en ik je aanbod— ... dat je het belachelijk vond mij in zo'n Peugeot 205 te zien rondrijden, in zo'n stewardessenautootje. ... Ach, stik! *smijt de hoorn op de haak*

SEIFFERT

Niet dus?

LILLY

Nee. *tegen Seiffert die weer is gaan staan* Je ziet er uit als een aanzegger.

SEIFFERT

Een wat?

LILLY

Hadden we vroeger bij ons in het dorp, zo'n man die bij de mensen langsgaat als er iemand is gestorven om ze uit te nodigen voor de begrafenis.

SEIFFERT

gaat naar haar toe Lilly...

LILLY

weert hem af Ik wil niet.

SEIFFERT

Waarom niet?

LILLY

Dat weet je best.

SEIFFERT

Moeten we het daar nu alweer over hebben?

LILLY

Daar kunnen we het niet vaak genoeg over hebben.

SEIFFERT

Het is toch niet mijn schuld dat ze niet komen.

LILLY

Heb ik ook niet gezegd.

SEIFFERT

En er is geen ander.

LILLY

Die is er wel. Vertel het me. Als je blijft. Ik hoef niet te weten wie het is. Maar ik sta erop dat je het me vertelt. Dat hier een eind aan komt.

SEIFFERT

Waarom?

LILLY

Ja, hoe moet je dat noemen, ons huwelijk?

SEIFFERT

Is daar dan een ander woord voor?

LILLY

Weet ik niet. Maar dit kan niet zo doorgaan. Dat gaat al maanden zo nu. Waar was je? Wat deed je daar dan? Waarom hoor ik dat nu pas? Steeds dezelfde

vage antwoorden. Denk je dat ik dat leuk vind? Maandag nog. Ik bel naar je kantoor, nee, Seiffert is er niet, die heeft een snipperdag genomen. En ik weet van niks.

SEIFFERT

Van Gogh und die Moderne, in Essen.

LILLY

En daar kom je pas achter als je de deur uit bent, dat je die wil zien, die tentoonstelling?

SEIFFERT

Toen bleek dat er toch vrijwel niets te doen was op kantoor.

LILLY

Je liegt. Dat weet ik van Herman. Dat je de vrijdag daarvoor al had gezegd dat je maandag niet zou komen. Het zit Herman ook tot hier trouwens.

Maar goed, dat is jouw zaak. En waarom wilde je dan mijn auto?

SEIFFERT

Omdat jij naar Groningen moest en omdat ik weet wat een hekel je eraan hebt zo'n eind te rijden in dat kleine pestding.

LILLY

En dan ga jij met dat kleine pestding van mij helemaal naar Essen, naar een tentoonstelling die van de herfst naar Amsterdam komt bovendien.

SEIFFERT

Is dat zo?

LILLY

Nog geen honderd kilometer, heen en terug.

SEIFFERT

Welnee, veel meer.

LILLY

Ik had de tellerstand genoteerd.

SEIFFERT

Fout genoteerd dan, Miss Marple, of er is iets met die teller.

LILLY

En dan krijg ik de volgende dag een catalogus voor mijn snufferd vol van Goghs, terwijl je weet wat een hekel ik heb aan die koektrommelplaatjes.

SEIFFERT

Daarom ben ik er ook alleen naar toe gegaan.

LILLY

Na drie keer de grote van Gogh-tentoonstelling had je er nog altijd niet genoeg van?

SEIFFERT

Nee.

LILLY

Maar die tentoonstelling in Essen heb jij niet gezien! Dat weet ik zeker!

SEIFFERT

O nee?

LILLY

pakt de catalogus die tussen een stapel tijdschriften ligt Kijk dan, stommeling. Je was vergeten het plakkertje eraf te halen. Van de boekhandel. Premsele. Van Baerlestraat.

SEIFFERT

Daar komt hij inderdaad vandaan ja.

LILLY

En niet uit Essen!

SEIFFERT

Ik had er geen gekocht daar en ik dacht, als ik zonder die catalogus thuiskom gelooft ze nooit dat ik die tentoonstelling ook echt heb gezien.

LILLY

Had dan gewoon het kaartje bewaard.

SEIFFERT

Heb ik bewaard.

LILLY

Laat zien dan.

SEIFFERT

Nu?

LILLY

Ja, nu meteen. Wanneer anders?

SEIFFERT

Nadat ik je heb dichtgeritst bijvoorbeeld. Of wou je zo blijven rondlopen?

LILLY

Okay. Meteen daarna dan.

Seiffert doet een laatste wanhopige poging haar jurk dicht te ritsen.

LILLY

Zou het er allemaal niet veel eenvoudiger op worden als je me de waarheid vertelde?

SEIFFERT

Dat doe ik.

LILLY

Zodat we op een fatsoenlijke manier...

SEIFFERT

Op mijn manier.

LILLY

...tot een vergelijk zouden kunnen komen, uit elkaar zouden kunnen gaan zonder bloedvergieten, iets verder uit elkaar zouden kunnen gaan bedoel ik.

SEIFFERT

Ik kan het niet.

LILLY

Niet?

SEIFFERT

Die rits. *begint er steeds agressiever aan te trekken* Hij zit vast ergens lijkt het wel.

LILLY

Het kan me niet schelen wat het is of wie het is. Maar het zou zo'n opluchting voor me zijn als ik wist dat er een ander was, dat zou betekenen dat het minder werd.

SEIFFERT

Wat?

LILLY

Jouw, ja, hoe moet ik dat noemen, jouw afhankelijkheid van mij, en mijn schuldgevoel.

SEIFFERT

Verdomme. *scheurt de rits uit de jurk* Nu is hij stuk. De jurk.

LILLY

Ik was toch al van plan om iets anders te gaan aantrekken. Je wilt niet met mij praten?

SEIFFERT

Kan ik niet.

De bel gaat.

SEIFFERT

Ik ga wel.

LILLY

Waarom zijn die zo vroeg?

SEIFFERT

Vroeg?

LILLY

Ja, vroeg. Vroeg. Ik had toch acht uur gezegd.

SEIFFERT

Dat is het. Bijna.

Seiffert gaat weg om open te doen. Lilly probeert zichzelf een beetje te fatsoeneren.

MARGUERITE

als eerste binnen Komen niet?

LILLY

Nee.

MARGUERITE

Waarom niet?

DAAN

met een overdreven grote bos bloemen Alsjeblieft. Voor jou.

Hij geeft haar de bloemen zo aan dat hij haar niet hoeft te kussen.

LILLY

Dank je wel. Wat een prachtige bloemen. En zoveel.

MARGUERITE

Hij moest ervan af. De bloemenman. Kreeg hij ze voor de helft van de prijs.

LILLY

Ze zijn er niet minder mooi om. Dank je wel. Dat is lang geleden. (Ze bedoelt: Dat ik bloemen van je kreeg)

DAAN

Ja.

MARGUERITE

Maar wel een stuk goedkoper.

LILLY

Seiffert! Zoek jij even een vaas!

SEIFFERT

roept Even geduld. Eerst dat museumkaartje.

LILLY

Dat kan toch straks wel.

SEIFFERT

Nee, nee.

LILLY

Ik kan hier toch moeilijk zo blijven staan.

MARGUERITE

Je hebt alles van de muren gehaald zie ik.

LILLY

Alles laten veilen. In afwachting van iets nieuws.

DAAN

Zal ik?

LILLY

Als je zo lief zou willen zijn. *geeft de bloemen aan Daan die ermee weggaat*
Waarop niets meer te zien is. Vrijwel niets dan. Dat zie je steeds vaker. Bij heel jonge kunstenaars. Een afkeer van duidelijkheid. Dat ze iets proberen te maken dat niet meer geïnterpreteerd kan worden. Of angst. Snap je? Je staat er voor en je denkt het zou een vogel kunnen zijn maar ook niet. Of misschien laat ik ze wel gewoon witten. Of laat ik ze betegelen.

MARGUERITE

Betegelen?

LILLY

Ja, met van die kleine witte tegeltjes.

MARGUERITE

Gruwelijk.

LILLY

Makkelijk. Sorry hoor, zoals ik eruit zie, bedoel ik. Maar ik was nog niet klaar toen Suzanne belde.

MARGUERITE

Waarom kwamen ze nou niet?

LILLY

O, iets met hun Perzen. De katten.

MARGUERITE

Ja, ja.

LILLY

De een bleek kanker te hebben, de kleine, en moest worden afgemaakt en nu heeft de andere een soort nervous breakdown.

MARGUERITE

Kanker.

LILLY

Ja.

MARGUERITE

Van die blikjes kattenvoer natuurlijk. God, zo vaak als ik haar dat heb gezegd. Als jij eens wist wat ze daar allemaal instoppen. Weerzinwekkend.

LILLY

Wat dan?

MARGUERITE

Dooie beesten.

LILLY

Je bedoelt, vlees?

MARGUERITE

Ja, maar dan van dooie beesten. Van koeien die zijn gekrepeerd aan de gekke koeienziekte en schapen met scrapie. Lees jij dan geen kranten?

LILLY

Zelden. We hebben nog aangeboden Zygynt op te laten passen, maar nee. Ze durfden haar niet alleen te laten.

MARGUERITE

Wie? Wie wilde je daar laten oppassen?

LILLY

Onze Pool. Zygynt.

MARGUERITE

Pool?

LILLY

Ja, een Pool, uit Polen. Logeert hier sinds een week of drie. Knapt allerlei klusjes voor ons op. Schoonmaken en zo. En ik laat hem af en toe serveren op mijn parties. Zwart natuurlijk hè. Een zwarte Pool dus. Reuzehandig. En goedkoop.

MARGUERITE

En hoe kom je daaraan?

LILLY

Aan komen waaien. Nee, vliegen. Gewoon, met de KLM of met die Poolse luchtvaartmaatschappij. Hoe heet die ook weer?

MARGUERITE

Moet je mij niet vragen. Ik ben geen stewardess geweest.

LILLY

Ik wel.

MARGUERITE

Ik weet het.

LILLY

En daar hoef je echt niet zo verachtelijk over te doen.

MARGUERITE

Dat doe ik niet.

LILLY

Daardoor heb ik heel wat meer van de wereld te zien gekregen dan als ik bij mijn ouders in de slagerij was blijven staan, mensen leren kennen, interessante mensen. Je lijkt Suzanne wel.

MARGUERITE

Suzanne? Ik? Maar die is toch zelf ook stewardess geweest?

LILLY

Hoor je haar nooit meer over. De LOT, zo heet die. Op een dag werd ik gebeld door het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Ik was toevallig thuis omdat, doet er ook niet toe, goed, ze hadden een visumaanvraag liggen van een zekere Zygynt... ja zijn achternaam vergeet ik steeds... *tegen Seiffert die binnenkomt Zygynt...?*

SEIFFERT

geeft haar een museumkaartje You see?

LILLY

bekijkt het Maar dat is van het Gemeentemuseum, in Den Haag... En het controlestrookje zit er nog aan zelfs.

SEIFFERT

O ja? *bekijkt het als ze het hem teruggeeft* Het verkeerde kaartje bewaard.

DAAN

die binnenkomt met de bloemen in twee vazen Er was er niet een die groot genoeg was. Dus heb ik ze in twee vazen gedaan.

LILLY

Eh, ja, ja. Zet ze daar maar neer, in de eetkamer. Maar niet op tafel. Kunnen we elkaar niet meer zien. Straks. En hier wil ik geen bloemen. *tegen Seiffert* Ik begrijp er steeds minder van. Wanneer was je dan in Den Haag? Waarom doe je dit? Voor wie? Voor mij? Voor jezelf?

MARGUERITE

als Daan terugkomt zonder de bloemen Ze hebben een Pool, Daan. Hier in huis. Die schoonmaakt en zo.

DAAN

Mijn grootouders hadden vaak Poolse dienstmeisjes. Voor de oorlog natuurlijk. Dat komt allemaal weer terug.

SEIFFERT

So what?

DAAN

Nee, nee. Je zult mij niet zien proberen de loop der geschiedenis tegen te houden.

SEIFFERT

Niet meer.

DAAN

Nooit meer met mijn blote handen in ieder geval. *gaat zitten* Johnson moordenaar. Johnson moordenaar.

MARGUERITE

We hebben een Marokkaanse werkster. Een jong ding nog. Twee keer in de week. Via Suzanne trouwens. Heel netjes volgens haar. Maar dat viel vies tegen.

DAAN

Wat je zegt.

MARGUERITE

Een werk dat ik heb gehad om haar bij te brengen hoe ik het hebben wil.

LILLY

Allemaal geen probleem met onze Zygynt. Zelfs onze magnetron niet.

Kookt hij zelfs zijn theewater in. Bovendien spreekt hij heel goed Engels.

MARGUERITE

Dat is het niet. Zij spreekt gewoon Nederlands hoor. Maar ze moest de deur uit om de een of andere reden. Een vriendje of zo. En je kent Suzanne.

DAAN

Marguérite heeft haar zelfs bijgebracht hoe ze met onze compactspeler moet omgaan.

MARGUERITE

Ze heeft alleen nooit een vinger uitgestoken thuis. Deed haar moeder allemaal. *tegen Daan* Kan ze haar eigen muziek spelen als ze bezig is.

LILLY

Neemt ze die dan mee?

MARGUERITE

Leent ze van de kinderen. En van Daan. De Stones. Toch? Daan?

DAAN

Ja, ze is gek op de Stones.

SEIFFERT

En die heb jij op compact?

DAAN

Ja.

MARGUERITE

Havel schijnt er ook gek op te zijn.

LILLY

Wie?

MARGUERITE

Havel. De president van Tsjecho-Slowakije. Jij leest dus echt geen kranten?

LILLY

Ik leer ze niet uit mijn hoofd.

DAAN

Mag ik nog altijd graag naar luisteren. En de kinderen. Zijn weg van alles wat ik vroeger ook draaide. The Mama's and Papa's, Beach Boys. Geen eigen muziek.

SEIFFERT

Je hele jeugd gerecycled als het ware.

MARGUERITE

Maar ze belden dus van Buitenlandse Zaken?

LILLY

Ja, en ik dacht, geen idee over wie ze het hebben, maar wat kan mij dat schelen of die jongen hier bollen wil komen pellen of gewoon alleen maar wat wil rondkijken hier, laat maar komen. Dus ik zei, ja. Ik had nooit gedacht dat hij ons op zou komen zoeken natuurlijk.

SEIFFERT

Om ons te bedanken. Met een fles Wodka.

MARGUERITE

Maar hoe was hij dan aan jullie adres gekomen?

LILLY

Uit het telefoonboek.

SEIFFERT

Die zijn goud waard daar, schijnt het, telefoonboeken uit het westen, dan pikken ze daar gewoon het eerste de beste adres uit, omdat ze anders geen visum krijgen.

MARGUERITE

Waarom niet?

DAAN

Omdat we hier anders binnenkort zouden verzuipen in de Polen. En de Russen.

LILLY

Eerst wel al die Turken en dan nu geen Polen?

DAAN

Das Boot ist voll.

SEIFFERT

Hitler?

DAAN

Zal ik ook maar weer gaan staan?

MARGUERITE

Ik zou me graag nog eerst even wat willen opruimen als je het goed vindt, even onder de douche. Ik heb alles bij me hoor. Maar ik had tegen Daan gezegd, als ik eerst dat hele eind terug moet naar Hoofddorp om me te verkleden dan komen we beslist te laat.

LILLY

Natuurlijk mag dat. Ik loop meteen met je mee. Ik kan hier niet in blijven rondlopen.

SEIFFERT

Sorry.

LILLY

Jullie vermaken je wel zo lang samen, neem ik aan.

DAAN

Als altijd, wat jij, Seiffert.

LILLY

terwijl ze wacht tot Marguérite haar spullen bij elkaar heeft gezocht Toch jammer dat ze zo onbetrouwbaar is.

SEIFFERT

Wil jij iets drinken?

MARGUERITE

Wie?

LILLY

Waarom neem je niet gewoon die hele tas mee naar boven?

SEIFFERT

Daan?

LILLY

Nee, Suzanne. Ik bedoel, zo'n betrouwbare partner als Seiffert aan hem heeft, aan Herman, zo'n onbetrouwbare vriendin heb ik aan haar.

MARGUERITE

Ja, hij is zo'n goedzak... Vorig weekend... Ja, je hebt gelijk...

Ze stopt alles wat ze uit de tas heeft gehaald er weer in en verdwijnt met Lilly naar de badkamer.

DAAN

Gevochten?

SEIFFERT

Of je iets wilde drinken?

DAAN

Betrapt? Waarop?

SEIFFERT

Maar het is niet wat zij denkt.

DAAN

O nee?

SEIFFERT

Nee.

DAAN

Wat dan wel?

pauze

Dat wil je me niet vertellen.

SEIFFERT

Liever niet.

DAAN

Ik weet anders heel goed wat het is.

SEIFFERT

Dat is het hem juist.

DAAN

Al ben ik ook weer geen Casanova.

SEIFFERT

Weet je wel heel zeker dat we het over hetzelfde hebben? En?

DAAN

Glaasje mineraalwater graag, als je dat hebt?

SEIFFERT

Met of zonder belletjes?

DAAN

Liever zonder.

SEIFFERT

Heb ik voor je. Ik denk dat ik maar een stevige borrel neem. Of misschien wel twee.

DAAN

Doe wat je niet kunt laten.

SEIFFERT

Doe ik ook. Net als jij. Ik ben zo terug. *wijst op de catalogus* Als je ergens in wilt bladeren? Het corpus delicti.

Seiffert gaat de kamer uit. Daan begint nieuwsgierig in de catalogus te bladeren.

Enige tijd later. Op één van de tafeltjes staan Seifferts – tweede – borrel en een fles Vittel of Evian in een ijsemmer voor Daan. Daan vist een paar ijsblokjes uit de ijsemmer en doet die in zijn glas, drukt dan het glas tegen zijn voorhoofd, rolt het heen en weer.

DAAN

tegen Seiffert die binnenkomt Gevonden?

SEIFFERT

die zijn bril is gaan halen Zat nog in mijn andere jasje. gaat zitten en pakt een stapeltje foto's op, bekijkt er een paar Allemaal bedreigde diersoorten?

DAAN

Ja.

Daan staat op en gaat naast hem zitten. Seiffert kijkt op.

DAAN

Wie heeft jou eigenlijk ooit wijsgemaakt dat die bril je staat?

SEIFFERT

Je vader heeft, sorry, had er net zo één.

DAAN

Mijn vader, tja, mijn vader. na een kleine pauze Zie je, gewoon in de bomen achter de bungalow waar ik logeerde. En niet zoals ik ze meestal te zien krijg, dood, of in het beste geval halfdood onderin een krat.

SEIFFERT

Had je ook nooit gedacht hè, dat je dankzij de douane nog eens in Costa Rica zou komen.

DAAN

Behoorlijk meegevallen ja, voor zo'n noodsprong. En mijn aspirine?

SEIFFERT

diept een Alka-Seltzer op uit zijn binnenzak Hier! Migraine?

DAAN

Nee, goddank niet, alleen een beetje schele hoofdpijn, de zon op al dat blik.

En hier... *wijst op een andere foto* ...met die boot ben ik een dag het regenwoud in geweest. Niet meer gehad trouwens, sinds mijn oude heer dood is, migraine, vreemd eigenlijk.

SEIFFERT

Ja... Regenwoud?

DAAN

Wat had je je dan voorgesteld bij Costa Rica?

SEIFFERT

Zoiets als Mexico. In de westerns. Woestijn, cactussen, stoffige dorpjes, sombrero's, tequila... Wil jij ook een sigaartje trouwens?

DAAN

Nee, dank je. *tikt tegen zijn hoofd*

SEIFFERT

is opgestaan om zijn sigaartjes te pakken en ziet dat niet Het zijn Fantjes anders.

DAAN

Nee, echt niet. *opnieuw over de foto als Seiffert zijn sigaartje heeft opgestoken* Zo ziet het er daar uit. Dat is Midden-Amerika jongen. Regenwoud. Jungle. Echte jungle. Van alle kanten het geluid van stromend water, al zie je er niks van... *wuift rook weg* ...omdat alles overwoekerd is met vegetatie, kokend heet, vochtig, dierengeluiden die je niet kunt thuisbrengen.

Seiffert doet het geluid van Tarzan na.

DAAN

Interesseert het je eigenlijk wel?

SEIFFERT

O jawel, jawel. over iemand op een andere foto Wie is dat?

DAAN

En het geruststellende geplof van de buitenboordmotor natuurlijk. wuift rook weg Zodra die man dat ding stilzette...

SEIFFERT

Zal ik hem uitmaken?

DAAN

Nee, nee... Paniek. Heb je dat gezien trouwens, nee, op deze, dat t-shirt van die kerel van die boot. Met Melk Meer Mans. Ontwikkelingshulp.

SEIFFERT

Terwijl ze daar nog nooit een koe hebben gezien.

DAAN

Natuurlijk hebben ze daar koeien. Fries stamboekvee.

SEIFFERT

laat de andere foto nog een keer zien En hier?

DAAN

Hetzelfde. Een eindje verder. Die kerel wijst had me aangeraden om die trip te maken. Sprak Spaans. Een Duitser. Daar geboren. Aardige vent. Was net een nier kwijtgeraakt. Kanker. met een hoofdbeweging naar de deur Heb ik haar maar niet verteld. Was er niet helemaal van overtuigd dat het goed was afgelopen, dus wou hij nog een keer terug nu hij zich weer goed voelde. Ja, maak hem toch maar uit.

Seiffert maakt zijn sigaartje uit en kijkt nog eens naar de foto waarop de Duitser en Daan met de armen om elkaar heen voor in de boot staan.

SEIFFERT

Je kon het goed met hem vinden blijktbaar.

DAAN

Heel leuk mee gepraat. In het ziekenhuis hadden ze tegen hem gezegd dat het Tsjernobyl was geweest. Dat hij daar kanker van had gekregen.

SEIFFERT

Ook bij de douane?

DAAN

Nee, nee, hoezo?

SEIFFERT

Zomaar.

DAAN

Die hele streek daar. Beieren. Dat ze daar de laatste tijd het ene ongewone kankergeval na het andere te zien kregen. Hij was nog veel te jong voor nierkanker scheen het. Of weer te oud.

SEIFFERT

Ja, ja.

DAAN

En toen hebben we met al die lui daar

's avonds zitten bedenken wat we gedaan hadden die dag. Voor we wisten wat er gebeurd was daar. Er was een man uit Zweden die vertelde dat hij de halve dag recht tegen die wolk in gefietst moest zijn. Krankzinnig zo goed als iedereen dat nog wist. Alleen ik niet. Vergeten. Ben ik goed in.

SEIFFERT

Ik had best mee gewild. legt de foto weg

DAAN

Doe je dat toch, de volgende keer. Sri Lanka. Februari. Uitbreiding van de conventie. Reptielen.

SEIFFERT

Bedreigde diersoorten genoeg neem ik aan.

DAAN

Steeds meer. Zou ik leuk vinden als je een keer mee ging. Hoef ik Marguérite niet te vragen. En alleen is maar alleen. Kan ik steeds minder goed tegen. Dat is een heel klein papegaaitje. En het ging toch goed de vorige keer dat we samen op stap zijn geweest.

SEIFFERT

De vorige keer. Vijftien, nee, zestien jaar geleden. De zomer voordat ik Lilly leerde kennen.

DAAN

Voordat ik Lilly leerde kennen. En Marguérite. En ik Lilly aan jou overdeed.

SEIFFERT

In bruikleen gaf.

DAAN

Sri Lanka is natuurlijk wel even iets anders dan Rome. Ik zou hem maar weer opsteken als ik jou was. *steekt zijn foto's weg en gaat ergens anders zitten* Echt gewelddadig, bedoel ik. Levensgevaarlijk.

SEIFFERT

steekt zijn sigaartje opnieuw op Hoe heette dat restaurant ook weer, Cave Pompei als ik me niet vergis...

DAAN

Moet jij mij niet vragen, zoiets.

SEIFFERT

We komen eruit en wordt er vlak voor onze ogen een agent in burger neergeschoten die iemand achterna zat...

DAAN

Een agent in burger?

seiffert Weet je dat dan niet meer dat hij ons zijn legitimatie nog liet zien toen hij daar lag en polizia riep, polizia... Was de eerste keer in mijn leven dat ik een pistoolschot hoorde.

DAAN

Had je je maar niet moeten laten afkeuren voor de militaire dienst.

SEIFFERT

Heb ik soms ook spijt van. Was ik misschien niet zo in paniek geraakt. Daarna. Toen het tot me doordrong wat het was. Ik had me zo'n knal veel harder voorgesteld. Teveel westerns gezien.

DAAN

Nog steeds?

SEIFFERT

Minder dan vroeger. Een video af en toe. Dat soort bioscopen bestaat niet meer. Buurtbioscopen. Bierflesjes die onder de stoelen door rollen. Asbak op de rug van de stoel voor je. En tegenwoordig draagt iedereen jeans en cowboylaarzen. Maakte je destijds twee keer meer man.

DAAN

Dan je was.

SEIFFERT

Heb je mij nooit in gezien anders. Dat was jij. Ben jij.

DAAN

Wat let je.

SEIFFERT

Het was dat jij zo snel reageerde. Ik was die man zo achterna gerend toen ik die agent hoorde schreeuwen dat we hem moesten tegenhouden. Was ik zo in die kogel gelopen. Jij hebt mijn leven gered toen.

DAAN

Hij mikte op zijn benen anders.

SEIFFERT

Ik had hem bij zijn kladden gepakt. En dan had hij mij van zich af moeten schieten. Vind je niet prettig om te horen hè?

DAAN

Hoef je je niet schuldig over te voelen hoor. Ik weet alleen niet of ik het nog een keer zou doen.

SEIFFERT

Hoeft ook niet.

DAAN

Zoals jij over je toeren was. Praten, praten en janken. Nou ja, was ook meteen het probleem van dat tweepersoonsbed opgelost. Hebben we het zo op een zuipen gezet dat ik zelfs bovenop je nog meteen als een blok was ingeslapen.

SEIFFERT

Nooit iets van gemerkt, dat je daar problemen mee had.

DAAN

Eerder het omgekeerde. Toen ik dat bed zag dacht ik meteen, dat wordt vrijen. Ik bedoel, met die hitte, juli, met zijn tweeën in dat bed, met mijn libido, toen. Eerlijk gezegd was ik er ook wel nieuwsgierig naar. Dat zal het geweest zijn. Dat was toen nog zo. Een bed met iemand delen betekende vrijen, niet slapen. Voor mij dan. Maar dat pakte dus allemaal heel anders uit. Gelukkig maar.

SEIFFERT

Gelukkig maar?

DAAN

Ja. Er zijn al zoveel vrouwen waar ik iets mee wil. Moet je je voorstellen dat daar nog eens evenveel mannen waren bijgekomen. Maar jij bent de schade nu aan het inhalen begrijp ik?

SEIFFERT

Hoe bedoel je?

DAAN

Doe toch niet zo moeilijk man. Zo vreemd is dat toch niet. Wij hebben toch allebei de spannendste jaren van ons leven overgeslagen. Als je op je negentiende al tegen 'de ware' oploopt.

SEIFFERT

Of zij tegen ons.

DAAN

En een paar maanden later was Marguérite al zwanger van Tim.

SEIFFERT

Ik heb anders niet het idee dat ik op dat punt veel heb gemist.

DAAN

Ik wel.

SEIFFERT

Ik heb nooit naar een ander verlangd, naar een andere vrouw, bedoel ik.

DAAN

Maar nu zit het een beetje tegen.

SEIFFERT

Ja. Sinds een paar maanden.

DAAN

Maar het probleem zit toch bij jou, neem ik aan, en niet bij haar.

SEIFFERT

Eerder bij haar.

DAAN

Daar heeft zij anders nooit problemen mee gehad, voor zover ik weet. Die lust er wel pap van, zou mijn vader zeggen, gezegd hebben, bedoel ik. Zij was mij wat al te gretig, destijds. Vandaar.

SEIFFERT

Wat?

DAAN

Dat ik haar aan jou overdeed. Was net wat jij nodig had, zo'n schuchter ventje als jij. Nooit veel mee op gehad trouwens, met van die vurige vrouwtjes. Nee, eerst houtjes hakken, dan de haard aanmaken en dan pas uit de kleren, als je begrijpt wat ik bedoel. Daar knap ik op af als ze er meteen hun hebbelijke handjes naar uitsteken. Daarom ben ik ook nooit naar de hoeren geweest. Hebben altijd haast. Jij wel?

SEIFFERT

Ik? Naar de hoeren?

DAAN

Dan niet hè. Ik doe maar een gooi. Jezus, kerel, Seiffert. Ik probeer alleen maar te helpen hè. Wie weet lucht het op, als je er eens over praat.

SEIFFERT

Waarover?

DAAN

die maar al te goed begrijpt wat Seiffert bedoelt Dan niet hè. *staat op en schenkt zichzelf nog een glas water in* De offers die ik brengen moet, eerst al gestopt met roken, nu ook geen alcohol meer.

SEIFFERT

Waarvoor?

DAAN

Hoe bedoel je?

SEIFFERT

Als je dat ervaart als een offer. Voor wie doe je dat dan?

DAAN

Voor mijn vader, wie weet.

kleine pauze

Nee, voor de laatste. Ik heb haar nog niet ontmoet. Maar dat zal niet lang meer duren. Mag ook niet zo heel lang meer duren. Ik bedoel, ik ben niet van plan te wachten tot ik mijn botten kan horen kraken tijdens de daad. Ik betrap me er soms op dat ik over haar zit te dromen. Gewoon thuis, boven een boek. Dan zie ik haar aan komen lopen. Ze komt regelrecht van haar aerobicsklasje. Doet een beetje denken aan een lynx, of aan een poema. Zo tegen de dertig. Slank, pezig, zo'n vrouw waar je mee vrijt alsof je een trapezenummer afwerkt, waar je jaren naar toe hebt gewerkt, allebei, om die vorm van perfectie te bereiken. Om dan afscheid te nemen, op het hoogtepunt als het ware.

SEIFFERT

En dan?

DAAN

Help ik Marguérite wat vaker met de boekhouding van haar winkeltje, ga ik wat vaker zeilen met Tim, koop ik wie weet een paard voor Ira, als ze tegen die tijd niet op jongens is overgestapt. Word ik vader.

SEIFFERT

Dat ben je toch al?

DAAN

Is dat het? Wat je dwarszit?

SEIFFERT

Nee, nee. Niet meer. Ik bedoel, dat is opgelost. Uitgepraat.

De telefoon gaat.

Sorry. *neemt op* Van der Merwede. Sorry. Yes. It's me, Seiffert. Yes. What? ...

Jesus Christ. That's not true. ... *lacht – Is voor het eerst duidelijk minder*

gespannen Don't worry, please don't worry. ... You just take a taxi to this

address that they gave you. *met zijn hand op de hoorn* Ze hebben zijn auto

weggesleept, Zygynts, die van Lilly dus. *weer in de hoorn* If it's the money, I'll

pay, just don't tell Lilly. ... Why not? ... Zygynt, listen, nobody is going to

arrest you or anything, you are our guest, you are our guest, you have a

driving-

licence, you drive in our car, no problem. You'll just have to pay what it costs

to bring it there. ... Okay, okay. ... I'm coming. Where are you now? ... Okay.

Wait there. In ten minutes I'll be there. *legt de hoorn op de haak*

DAAN

De Pool begrijp ik.

SEIFFERT

Arme jongen, stond fout geparkeerd. Durft hem niet te gaan halen. Bang dat

ze hem meteen op het vliegtuig terug naar Polen zetten.

DAAN

Wie weet.

SEIFFERT

Wat zei je? Waarom? Ze kunnen hem toch niks maken. Maar dat hoef je niet

te proberen hem uit te leggen. Die raakt meteen in paniek als hij een

uniform ziet. Of denkt dat je ze moet omkopen. *loopt naar de deur* Lilly! Lilly!

Zoals die in de rats zat, zijn stem sloeg er gewoon van over. *roept, ongeduldig*
Lilly!

DAAN

Kalmeer een beetje zeg.

SEIFFERT

Ik kan hem daar toch niet laten staan. Verbijsterend hoe je door de ogen van zo'n jongen plotseling in de gaten krijgt in wat voor een krankzinnige wereld wij leven eigenlijk! Ah!

Lilly komt binnen, heeft een andere jurk aangetrokken, haar haar gedaan, zich opgemaakt.

LILLY

Waarom schreeuw je zo?

SEIFFERT

Ze hebben zijn auto, jouw auto dus, weggesleept en nu durft hij hem niet te gaan halen.

LILLY

Zygmynt?

SEIFFERT

Ja. Dus nou pik ik hem op bij de traiteur en dan rij ik daar samen met hem naar toe en haal jouw auto op. Die accepteren toch cheques neem ik aan?

DAAN

Wat dacht je.

LILLY

Laat hem dan meteen met jouw auto hier naar toe komen.

SEIFFERT

Anders moet ik ook eerst nog ergens geld uit de muur gaan trekken. Wat zei je?

LILLY

Ik zei, geef hem dan jouw auto en haal jij dan de mijne op.

SEIFFERT

Waarom?

LILLY

Kan ik meteen iets aan dat eten gaan doen. Is het klaar als je terugkomt.

SEIFFERT

Dat hoef je toch niet klaar te maken als het van de traiteur komt?

LILLY

Nee, maar ik moet het wel opwarmen.

SEIFFERT

aarzelt even Okay. Okay. Dat kost me dan wel een taxi natuurlijk. Okay. naar de deur Tot straks. gaat weg

DAAN

Dikke maten die twee blijkbaar.

LILLY

Hè? Ja, ja. Die praten wat af samen. En drinken. Halve nachten. En?

DAAN

En?

LILLY

Wat vind je?

DAAN

Waarvan?

LILLY

Van mij.

DAAN

kijkt, weet niet goed wat ze bedoelt Ja.

LILLY

Andere jurk.

DAAN

O ja?

LILLY

Was je niet opgevallen, hoe ik erbij liep daarnet? Die was rood, die andere, en hing open. Omdat Seiffert de rits eruit gescheurd had. Zodra hij aan me zit bezeert hij zichzelf, of mij, of maakt iets stuk. Die was nieuw. Die andere. Deze heb ik al eens eerder aan gehad.

DAAN

O ja?

LILLY

Een jaar geleden ongeveer.

DAAN

Weet ik niet meer.

LILLY

Omdat hij al gauw uit was.

DAAN

Kan zijn.

LILLY

Doet je allemaal niks.

DAAN

Ik lig er niet wakker van als je dat soms bedoelt.

LILLY

Ik wel.

DAAN

Tja.

LILLY

na een kleine pauze Draagt ze dat wel vaker?

DAAN

Wie? Wat?

LILLY

Marguérite? Lila ondergoed?

DAAN

Lila?

LILLY

Ja, lila. Ik durfde het haar niet te vragen. Zeker iets dat ze zelf heeft geveerd.

Waarschijnlijk denkt ze dat het lichtblauw is. Staat haar vreselijk in ieder geval.

Hij glanst een beetje, de stof, zodat haar huid dezelfde kleur krijgt, en omdat ze

toch al zo bleek is, komt nooit in de zon natuurlijk, vreselijk, een soort

lijkenkleur. Ik durfde er niks van te zeggen. Maar ik schrok echt. Vreselijk zoals

ze erbij zat, op de rand van het bed, zo vaal, en dan die slappe tieten van haar,

en die buik.

DAAN

Zo is het wel genoeg.

LILLY

Draagt ze die om jou een plezier te doen?

Is dat het?

DAAN

Nee, natuurlijk niet.

LILLY

Of durf je haar dat niet te vragen?

DAAN

Dat is het niet.

LILLY

Ze ziet eruit alsof ze een of andere vreselijke ziekte onder de leden heeft.

DAAN

Laten we haar erbuiten laten.

LILLY

Zo zorgelijk. Natuurlijk. Sorry. Dat bedoelde ik niet zo. Ik probeer alleen te begrijpen wat haar plotseling zo aantrekkelijk voor je maakt.

DAAN

Plotseling?

LILLY

Daan, alsjeblieft. Kom eens hier, heel even maar. *blijft staan in de hoop dat hij naar haar toe zal komen*

DAAN

Niet doen, Lilly, ze kan ieder moment naar beneden komen.

LILLY

Heel even maar.

Hij komt heel voorzichtig een paar stappen dichterbij.

LILLY

Dichter. Dichter.

DAAN

nog een stap Dicht genoeg zo?

LILLY

steekt haar hand uit naar zijn broek, smelt hem over zijn gulp Niks zeggen. Laat me. doet een stap in zijn richting Sssttt. drukt zich tegen hem aan, haar hand nog steeds op zijn broek, houdt haar hoofd zo dat hij haar kan kussen Toe dan.

Toe dan. Of zit mijn haar in de weg.

Ze schudt het opzij.

DAAN

maakt zich voorzichtig los, loopt bij haar vandaan Ik wil niet. pakt zijn glas, loopt naar de ijsemmer en schenkt zichzelf een glas water in Ik heb hoofdpijn. draait zich om en moet vreselijk lachen

Lilly blijft even naar hem staan kijken, hoe hij haar uitlacht en rent dan de kamer uit.

Enige tijd later. Marguérite legt Daan aan de hand van een uitgetekend kaartje uit hoe hij moet rijden om de volgende dag, zaterdag, Ira op te halen uit haar ruiterkamp.

MARGUERITE

Ja? Dus bij de kerk links aanhouden, dan die hele laan uitrijden, bijna helemaal tot waar de bebouwing ophoudt, en dan bij de brievenbus bij de witte villa rechtsaf, het zandpad op en dan rij je er recht op af.

DAAN

Bij de brievenbus rechtsaf.

MARGUERITE

Je rijdt er zo voorbij als je niet heel goed oplet, autoradio uitzetten dus. Hij staat onder een grote struik namelijk met allemaal van die afhangende takken. En geen mens om de weg aan te vragen.

DAAN

En dan moet ze eerst nog afscheid gaan nemen van die pony's.

MARGUERITE

met een zucht Ja.

DAAN

En dan sta ik daar tussen al die vaders en moeders op de parkeerplaats die zich afvragen wat die meiden hebben met paarden wat ze niet hebben met mensen.

MARGUERITE

Heb jij je dat dan nooit afgevraagd?

DAAN

Nee.

MARGUERITE

Hun reacties zijn een stuk betrouwbaarder.

DAAN

Je klinkt alsof je er ervaring mee hebt.

MARGUERITE

Dat is ook zo.

DAAN

Niet met mensen, met paarden.

MARGUERITE

Nee, maar wel met mensen, met vaders en moeders.

DAAN

Dat gaat wel weer over. Als je er achter komt dat het allemaal zo onbegrijpelijk niet is. En kinderen hebben iets nodig om zich mee tegen hun ouders te kunnen afzetten. Om het nog even uit te stellen. Het volwassen worden. Het is vast net zoiets als de jazz voor mij destijds.

MARGUERITE

Destijds?

DAAN

Tot diep in de nacht in de kantine van de tennisclub, destijds ja, naar zo'n combootje van drie halfzatte gesjeesde studenten te zitten luisteren, zo zagen ze eruit, en met jazz had dat niks te maken, niet met echte jazz, het soort muziek waar ik nu nog wel eens naar luister, als jij er niet bent, alleen als jij er niet bent. Die jongens destijds zaten gewoon keihard door mekaar heen te toeteren en te rammen. En als mijn vader het dan te gek vond worden kwam hij me halen, of hij werd gestuurd door mijn moeder, en dan

had hij zo'n gezicht van, jongen, wat mij betreft, maar je moeder. En dan schaamde ik me kapot natuurlijk tegenover al die anderen die niets anders te doen hadden, dacht ik, dan de halve nacht met een sigaret in hun mond en een verschraald glas pils in hun hand mee te zitten schudden. En plotseling was het over. Zoiets als jeugdpuistjes.

MARGUERITE

Over?

DAAN

En ging ik daar naar toe om te tennissen. Vraag Seiffert maar. *lacht bij de herinnering aan de meisjes die hij daar heeft versierd* En de geneugten van het après-tennis natuurlijk... Ik wou alleen maar zeggen dat de manier waarop die jongens 'April in Paris' bijvoorbeeld tot solootje solootje verzaagden een stuk betrouwbaarder leek destijds dan het geïmproviseer van de meisjes waar je mee afsprak in het fietsenhok. *na een kleine pauze* Ja, en nu luister ik weer liever naar 'April in Paris'.

MARGUERITE

Zou je dan willen proberen eens met haar te praten. Ga ergens wat met haar eten.

DAAN

Hamburgers.

MARGUERITE

Ira eet geen hamburgers.

DAAN

O nee?

MARGUERITE

Ik hoop van niet. Maar dat is bijvoorbeeld iets waar je eens met haar over zou moeten praten.

Lilly die in de eetkamer de tafel aan het dekken is laat iets vallen.

MARGUERITE

Wat is er met haar? Dat is al de tweede keer dat ze iets stuk laat vallen.

DAAN

nieuwsgierig Heeft ze jou nog iets verteld over Seiffert? Weet ze iets meer inmiddels? Ik heb er geen woord uitgekregen.

MARGUERITE

Nu toch niet hè, Daan. Zou je dat willen doen. Probeer eens met haar te praten.

LILLY

komt even om de hoek van het kamerscherm, verward Ik laat alles vallen.

pauze

Alleen een bord.

pauze

Geen erg duur bord.

pauze

Van het servies van Seifferts ouders.

Ze laat het zien.

Foeilelijk bovendien.

pauze

Er is niks meer dat nog wil wat ik wil.

Als de beide anderen niks zeggen verdwijnt ze weer.

DAAN

Dus zij denkt nog steeds dat hij...

MARGUERITE

Over haar. En mij.

DAAN

Over jou?

MARGUERITE

Dat ik het niet meen als ik wel eens tegen haar uitval. Dat ik me zorgen maak. Dat dat echt niet goed is, hamburgers.

DAAN

Ach, een enkele keer.

MARGUERITE

Dat je niet weet wat ze daar allemaal in stoppen. En dat je niet weet hoe dat inwerkt op je, ja, hoe dat inwerkt op je ontwikkeling, als vrouw.

DAAN

met verholen ironie Je denkt toch niet serieus dat ze gek is op paardrijden omdat haar hormoonspiegel een optater heeft gekregen van al die hamburgers die ze achter onze rug om naar binnen propt?

MARGUERITE

hulpeloos als ze merkt dat ze niet serieus genomen wordt Dat zou toch kunnen.

DAAN

Dat is niet zo. Beslist niet.

MARGUERITE

Hoe weet je dat zo zeker?

DAAN

Zoveel hamburgers eet ze niet bovendien.

MARGUERITE

Maar je wordt er agressief van, van vlees, dat is bewezen.

DAAN

En morgen bewijzen ze weer het tegendeel. En ze zou best wat agressiever mogen zijn, vind ik.

MARGUERITE

Nog agressiever?

DAAN

Niet tegen jou, maar tegen al die enge Lacoste-vriendinnetjes van haar. Al zou ze het een stuk makkelijker krijgen denk ik als jij ook zo'n ding voor haar kocht. Dat is toch honderd procent katoen?

MARGUERITE

Niet zolang ik niet weet waar ze die shirtjes mee verven. Ik heb ze al twee keer geschreven. Maar ze antwoorden gewoon niet. Aangetekend. En niemand die weet wat al die chemische verven voor effect hebben, op de huid, en de huid op de rest van het lichaam. En die shirts die ik zelf voor haar heb geverfd, dat zijn toch beeldige kleuren.

DAAN

Er zitten alleen geen krokodilletjes op. *voorzichtig* Niet boos worden Marguérite, maar voor dat kamp heb ik haar er twee van mij geleend.

MARGUERITE

Ik dacht dat je het met me eens was.

DAAN

Dat we voorzichtig zijn met wat we eten, ja, dat we nadenken bij wat we kopen, dat we proberen de kinderen een soort bewustzijn bij te brengen dat het op deze manier...

MARGUERITE

Dat vind jij toch ook? *onzeker* Maar jij vindt dat ik te ver ga?

DAAN

Soms wel ja. En tegen mij ga je lang niet zo fel tekeer als tegen haar.

MARGUERITE

Nee.

DAAN

En Tim. Die laat je toch ook zijn gang gaan?

MARGUERITE

Die doet toch wat hij zelf wil. *zachter* Net als jij. Als ik daar schoenen voor koop brengt hij ze achter mijn rug om gewoon terug naar de winkel en komt dan aanzetten met weer een paar van die Converse-dingen.

DAAN

Die zo slecht zijn voor je voeten.

MARGUERITE

Dat zijn ze.

LILLY

die is binnengekomen tijdens het schoenen verhaal van Marguérite Zulke problemen hadden wij toch niet vroeger. Ik heb een pot thee voor je gezet Marguérite.

MARGUERITE

Lief van je.

LILLY

Bij ons op het dorp droeg iedereen altijd precies hetzelfde, om maar niet op te vallen. Uniformiteit, in alles. De eerste keer dat ik met nylons op school kwam, een schandaal, hebben ze diezelfde avond nog mijn ouders gebeld.

Melk?

MARGUERITE

Graag. Nee, geen suiker. Ik heb zoetjes bij me. *diept een doosje op uit haar handtas*

LILLY

En toen daarna dat vreselijke uniform. Al stond dat me beter blijkbaar dan alles was ik daarna nog heb uitgeprobeerd. Beweert Suzanne.

MARGUERITE

God, zo jaloers als ik toen was, op jullie.

LILLY

Oja?

MARGUERITE

Ja, op jou en Suzanne. Zo aantrekkelijk als dat jullie maakte, die uniformen.

LILLY

Dat waren niet die uniformen, maar de fantasieën van al die kerels over het leven dat wij leidden, dachten zij. Terwijl wij voortdurend bij elkaar in bed kropen in Dubai of god weet waar omdat we zo eenzaam waren en dan lagen we de halve nacht elkaar over onze vriendjes te vertellen en foto's te bekijken. We wilden allemaal alleen maar zo gauw mogelijk trouwen met een nette rechtenstudent. Dat het beslist een rechtenstudent moest zijn was trouwens Suzannes idee, niet het mijne. Ik ben zo klaar hoor. *gaat weg*

DAAN

als ze weg is Dat is toch niet waar ik bezwaar tegen maak. Op dat punt ben ik het met je eens, maar je gaat te ver vind ik als je elke dag een hele emmer van die antroposofische prietpraat over je uitgestort krijgt...

MARGUERITE

Het is dus allemaal de schuld van Suzanne.

DAAN

Dat zeg ik niet. Ik vind het prima dat jullie samen dat wolwinkeltje runnen, en wat jij daar voor verven gebruikt moet jij weten...

MARGUERITE

Dat is mijn zaak.

DAAN

Natuurlijk, natuurlijk, dat is jouw zaak.

LILLY

die weer terug is gekomen en de laatste twee, drie zinnen heeft gehoord Die onderjurk die je aan hebt, dat had ik daarnet al willen vragen, heb je die ook zelf geverfd?

MARGUERITE

stralend Ja. slaat haar rok een eindje omhoog Vind je het geen prachtige kleur?

LILLY

Ik houd niet zo van lila. Vind ik zo'n... zo'n doodse kleur. Maakt zo flets.

MARGUERITE

Maar het is geen lila. Blauw. Daar gebruiken ze gentianen voor, voor die verf.

LILLY

Blauw?

MARGUERITE

Ja. En in het kleurenschema van Steiner is blauw... O, sorry! *zwijgt abrupt*

LILLY

Steiner?

MARGUERITE

Rudolph Steiner.

LILLY

Het is niet waar.

DAAN

Suzanne! Dus dat is tegenwoordig mijn gezinsleven. De kleurenleer van Steiner.

MARGUERITE

Dat valt je alleen op omdat je veel vaker thuis bent tegenwoordig.

LILLY

Met Seiffert is het precies andersom.

MARGUERITE

Dat zei je al.

DAAN

Maar jij hebt dus een heuse Pool om je mee te troosten.

LILLY

Hoe bedoel je?

DAAN

Kun je hem al die oergezellige...

LILLY

Het is geen Sint-Bernhard of zoiets.

DAAN

...Hollandse gezelschapsspelletjes bijbrengen.

LILLY

En het is in dat geval Seiffert voor wie hij de drank aansleept.

DAAN

Ganzeborden en Mens Erger Je Niet bijvoorbeeld. *schenkt zichzelf geïrriteerd nog een glas water in Water!*

LILLY

Neem dan iets anders!

MARGUERITE

Als je ook een kop thee wilt?

DAAN

Nee.

MARGUERITE

Dus hij woont bij jullie in huis?

LILLY

Niet in de schuur. Op zolder.

MARGUERITE

En hij gebruikt jullie badkamer en zo?

LILLY

Niet vaak genoeg. Het is een echte jongen.

MARGUERITE

En hij is katholiek?

LILLY

Of hij bidt voor het eten bedoel je? Nee.

MARGUERITE

Dat is toch een vreselijk katholiek land.

DAAN

Communisten heb je er ook, had, bedoel ik.

MARGUERITE

En Joden. Had je er ook.

DAAN

Nu niet meer?

MARGUERITE

Nee, nu niet meer. Het eerste wat ze daar deden na de oorlog en de Joden terug kwamen uit Auschwitz, de paar die er over waren, was een pogrom organiseren. In 1946. In Kielce. Ja, ik weet ook niet hoe je dat uitspreekt.

LILLY

Vraag het hem.

DAAN

Liever niet.

MARGUERITE

Waarom niet?

DAAN

God weet is hij antisemiet.

MARGUERITE

Precies.

LILLY

Nee.

MARGUERITE

Heb je dat dan niet gelezen, wat voor vreselijks die Walesa allemaal over de Joden heeft uitgekraamd?

LILLY

Nee.

DAAN

We zullen eraan moeten wennen dat het communisme geen enkel kwaad heeft uitgeroeid, en al helemaal het antisemitisme niet.

LILLY

Dat is het kapitalisme ook nooit gelukt.

MARGUERITE

Staat hij op de foto samen met de paus met zo'n madonnaspeldje op zijn jasje.

DAAN

Altijd nog beter dan zo'n rood sterretje.

MARGUERITE

En heb je zijn vrouw wel eens gezien, met al die kinderen.

LILLY

Toch heeft de madonna er altijd maar één.

DAAN

Niet die uit de bijbel.

LILLY

Ik heb haar er altijd maar met eentje gezien anders.

DAAN

De andere zullen bij die ene in het niet zijn gevallen. Die hadden niet zo'n stralenkransje natuurlijk.

MARGUERITE

De madonna van de paus en van die Walesa, dat is een travestiet. Geen vrouw, bedoel ik, en al helemaal geen moeder.

LILLY

lacherig Een wat?

MARGUERITE

Een travestiet. Een man in vrouwenkleren.

LILLY

Ja, ja.

MARGUERITE

Dat zijn zijzelf, dat is hijzelf, de paus.

LILLY

Ik zal erop letten de volgende keer als hij op de televisie is.

MARGUERITE

Nee, zo stelt hij zich haar voor.

LILLY

Als een travestiet? *moet vreselijk lachen*

MARGUERITE

Ja, lach jij maar, maar jij hebt geen katholieke jeugd gehad.

DAAN

En Marguérite wel.

LILLY

Nee, mijn vader was slager, ook niet alles.

MARGUERITE

Jij weet niet hoe ze je daarmee terroriseren, dat kost je je halve leven, om je daarvan te ontdoen, van dat beeld, voor je vrouw durft te zijn, aarde, zee, vruchtbaarheid, schoot.

LILLY

Voor je durft te eisen dat je in je kut geneukt wordt in plaats van in je reet bedoel je?

MARGUERITE

schrikt Nee.

LILLY

Sorry. Maar dankzij Suzanne en Rudolph Steiner...

MARGUERITE

Als Tim en Ira naar zo'n Steinerschool waren gegaan...

DAAN

Had Tim nu paardgereden en had Ira meegedaan aan de Whitbreadrace denk je?

MARGUERITE

Had Ira nu zelf een lamp kunnen verwisselen zonder ter plekke geëlokutreed te worden...

LILLY

Te wat?

DAAN

Geëlektrocuteerd.

MARGUERITE

Dat zei ik toch. Geëlokutreed te worden. En had Tim zelf zijn Nike-sokken kunnen stoppen.

DAAN

En hadden wij niets meer te doen gehad.

MARGUERITE

Hadden wij andere dingen kunnen doen.

LILLY

Zoals?

MARGUERITE

moedig Dat ook... Dat ook misschien. Was het niet nodig geweest...

Had jij...

DAAN

Wat?

LILLY

Daar is Zygynt. *roept* Hello, we are in here!

ZYGYNT

in de deuropening met een paar grote dozen van de traiteur O, hello. Hello. I am

Zygynt. *weet niet wat hij moet doen* Shall I put this in the kitchen first?

Lilly wuift hem weg.

LILLY

Doe maar. *als hij weg is* Dat is hem dus.

DAAN

Spreekt inderdaad uitstekend Engels.

LILLY

Hoezo?

MARGUERITE

Wat doet hij?

LILLY

Hoe bedoel je?

MARGUERITE

In Polen?

LILLY

Geen idee. Studeert iets, geloof ik.

MARGUERITE

Je weet niet wat?

LILLY

Niet zo precies. Moet je Seiffert maar vragen. Die zit tot diep in de nacht met hem te praten en te zuipen. Of omgekeerd.

DAAN

Hij met Seiffert.

LILLY

Nee, te zuipen en te praten bedoel ik.

DAAN

Is dat het niet?

LILLY

Wat? O nee, dat was daarvoor al. Voor die Pool hier opdook. Nee, hij kan het gewoon erg goed met hem vinden, krijg ik de indruk. Leent hem alles wat los en vastzit hier in huis. Langzaam maar zeker verhuist alles naar de zolder. Z'n camera, de diaprojector. En zo vaak is hij hier niet trouwens. Is hij bij mijn moeder, die is ook al weg van hem of scharrelt rond in de stad met zijn Poolse vriendjes en dat zijn er nogal wat blijkbaar.

DAAN

Wat was dat wat hij allemaal bij zich had?

LILLY

Ons eten.

MARGUERITE

Kookt hij ook?

LILLY

Traiteur. Zes volledige diners. Wijnen inclusief.

DAAN

Een klein fortuin dus.

LILLY

Welnee. Ik doe zaken met ze.

DAAN

Dus je krijgt korting.

LILLY

Honderd procent.

Daan fluit bewonderend.

DAAN

tegen Marguérite Dat is pas zakendoen.

MARGUERITE

Daar is het ons niet om begonnen.

LILLY

Ze hadden twee diners deze week. Russische.

DAAN

Wat iedereen toch heeft met dat Oostblok?

LILLY

Het ene heette perestrojka.

MARGUERITE

Volgens Suzanne is wat daar gebeurt een soort symbool voor ons eigen verlangen naar vrijheid, ons verlangen ons te bevrijden van al die dominante moeders.

LILLY

En het andere glasnost.

DAAN

Moeders?

LILLY

Dit is het goedkoopste van de twee.

DAAN

Glasnost dus. tegen *Marguéríte* Jammer dat ze er niet is dus, had ze ons dat ook eens kunnen uitleggen, hoe ze in die Ceaucescu en die andere heren moeders kan zien.

MARGUERITE

Nee, in het systeem.

LILLY

Bij het andere zaten blini's met zwarte kaviaar. Maar wij hebben roze.

Betrekken we via Zygynts Poolse relaties.

DAAN

Zo, roze kaviaar. Nou, nou.

LILLY

Ja. Maar waar blijft die jongen nou.

MARGUERITE

En dat ze naar het kapitalisme verlangen is omdat ze een sterke vader zoeken om zich daar dan ook weer van te bevrijden terwijl wij alweer een stap verder zijn en bezig zijn...

DAAN

Volwassen te worden. Ik begrijp het.

LILLY

Zygynt! *loopt naar de deur* Why don't you come here. Anders blijft hij in de keuken zitten met een banaan en een kop Nescafé. Ah, there you are.

ZYGYNT

I was just making a cup of coffee for myself.

LILLY

Nescafé?

ZYGMYNT

Yes.

LILLY

Tonight you will eat with us. There are two complete dinners just for you.

ZYGMYNT

But your mother gave me so much to eat already. Worst.

LILLY

Doesn't matter. And I want to introduce you to two friends of ours, this is

Marguérite...

MARGUERITE

staat op om hem een hand te geven Nice to meet you.

LILLY

And this is Daan.

Daan blijft zitten als hij hem een hand geeft.

ZYGMYNT

Pleased to meet you.

LILLY

The other two are not coming so we have plenty to eat. En dan ga ik nu maar eens kijken wat er allemaal in die dozen zit.

ZYGMYNT

I go with you.

LILLY

No, no, you stay here and talk with our guests.

ZYGMYNT

But my coffee...

LILLY

I'll bring you your coffee. Sit down.

DAAN

Als je hulp nodig hebt?

LILLY

Meer dan ik kan krijgen.

DAAN

Het Leger des Heils al eens geprobeerd?

MARGUERITE

Zal ik?

LILLY

Nee, nee, zo bedoelde ik het niet.

MARGUERITE

even later, als Lilly weg is, tegen Zygynt die is blijven staan Please, sit down, please. Sorry for my English. Ben ik niet gewend. I don't speak English very often. My husband, though, speaks English very well. Daan.

Daan zegt niets.

ZYGYNT

even later I see.

MARGUERITE

na een gegeneerde pauze So you like Nescafé?

ZYGYNT

Yes. I do.

Enige tijd later. Zygynt met een grote beker koffie. Daan met een krant. Marguérite op de ene bank probeert met Zygynt, op de andere bank, een gesprek te voeren.

MARGUERITE

And Lech Walesa? What do you think about Lech Walesa?

ZYGYNT

Wal esa. Lech Walesa.

MARGUERITE

probeert het na te zeggen Lech Walesa. Difficult. But you know who I mean?

ZYGYNT

Yes.

DAAN

Alsjeblieft Marguérite, doe mij een plezier en hou daarmee op.

ZYGYNT

I am not so much interested in politics.

MARGUERITE

No?

ZYGYNT

No. I don't like politics.

DAAN

Als je zo nodig met die jongen moet praten probeer dan iets anders te bedenken. Die wordt daar toch gek van dat iedereen meteen over die Walesa begint.

MARGUERITE

Ik wil gewoon weten wat hij vindt van die man.

DAAN

Je gaat je gang maar. Ik denk dat ik Timmy maar eens ga bellen.

MARGUERITE

Moet je dat niet eerst even vragen?

DAAN

Natuurlijk niet. Wil jij hem ook nog hebben?

MARGUERITE

Ik? Nee, nee. Doe jij dat maar.

DAAN

My son. Tim. Our son. He is in a sailingcamp. On the Sneek-lake.

ZYGMYNT

Snake-lake? Ah, you mean something like Loch Ness?

DAAN

lacht No, no, Sneek in Friesland. Snuggere vent. A town in the north of the country. *gaat met de telefoon naar de kamer achter het kamerscherm om niet te storen*

MARGUERITE

Hij schaamt zich voor me. He is ashamed of me. My husband. He thinks I should not talk about this.

ZYGMYNT

About what?

MARGUERITE

About Walesa, sorry, Walesa. But it is difficult for me, you understand. Eerst was hij een soort held, a hero, but now... The things they write about him in the newspaper. *De krant. laat hem de krant zien die Daan net heeft weggelegd*

ZYGMYNT

Yes, de krant.

MARGUERITE

You speak Dutch?

ZYGMYNT

Een beetje. *zegt op uit zijn hoofd* Elke maandag is het wasdag. Dan wassen de huisvrouwen in Nederland de witte was. Als de was gewassen is wordt hij met knijpers aan de waslijn gehangen. Aan de waslijn hangen lakens, slopen, washandjes, handdoeken en theedoeken. There is a picture of that. Als de was droog is wordt hij van de lijn gehaald?

MARGUERITE

Really?

ZYGMYNT

The book is a bit old-fashioned I think, but it was all I could get. It is from the fifties.

MARGUERITE

But I have a washing-machine now.

ZYGMYNT

Most people have, I think.

MARGUERITE

In Holland, yes.

DAAN

in de andere kamer Gatverdamme! Jezus wat smerig Tim! En dat was alles wat jullie daar te eten kregen? O, niet.

ZYGMYNT

In Poland too.

MARGUERITE

O really? *kleine pauze* Are you a roman-catholic?

ZYGMYNT

No, no.

MARGUERITE

And your parents?

ZYGMYNT

No, they are doctors.

MARGUERITE

Dokters?

ZYGMYNT

Yes, medical doctors. And cynies.

MARGUERITE

Zinniks?

ZYGMYNT

Yes.

MARGUERITE

Daan! Daan! Wat is zinniks?

DAAN

roept Cynies. Cynisch. Cynici. Cynisme, weet je wel.

MARGUERITE

O, I see. It is because they help other people, dat ze zo geworden zijn
natuurlijk.

ZYGMYNT

But I am not.

MARGUERITE

Zinniks?

ZYGMYNT

I believe in God. I call it God because there is no other word for it.

MARGUERITE

I cannot... *kleine pauze* ...believe in God. Niet meer. When I was small, a child, yes, yes. Now, no.

ZYGMYNT

I think he is like a deaf-mute *illustreert* Deaf and mute.

MARGUERITE

Doofstom. You think so?

ZYGMYNT

aan de lijn He cannot hear what people say, he cannot talk. But he sees everything we do. And cannot do anything about it. It is difficult to explain what I mean. Some writers explain it very well. Like Dostojevski. Do you know Dostojevski?

MARGUERITE

Yes. Daan! Hij heeft Dostojevski gelezen! But it is a long time ago. De idioot.

ZYGMYNT

Yes. You must read it again. It is very good.

MARGUERITE

ernstig I will.

ZYGMYNT

He understands the nature of God. How sad he is. But because he can see what we do, it is not important what we think or say, only what we do is important, our acts.

MARGUERITE

Sad? God is sad?

ZYGMYNT

Yes, sad, yes. Sometimes I have the impression I can hear him moan.

MARGUERITE

Moan? Daan!

ZYGMYNT

kreunt Aaaahhhh, like that. Aaaahhhh.

DAAN

Wat is er?

Daan komt achter het kamerscherm vandaan en kijkt verbaasd naar Zygmint.

MARGUERITE

Niet meer nodig. I understand.

ZYGMYNT

At night, when I go through the town, alone, on the fiets, Seifferts, I can hear it, sometimes.

MARGUERITE

I understand.

ZYGMYNT

Quite depressing.

MARGUERITE

Me too. Depressed.

ZYGMYNT

You are depressed? *lacht* No.

MARGUERITE

Yes, I am. Dat is niet zo leuk voor mijn man. He thinks I worry too much.

ZYGMYNT

And what are you depressed about?

MARGUERITE

The world?

ZYGMYNT

Ah, like God.

MARGUERITE

Ik bedoel, wat je allemaal leest in de krant.

ZYGMYNT

De krant, I see.

MARGUERITE

In Rusland, in Omsk, of in Tomsk, dat weet ik niet meer zo precies, in de ondergrondse, in de metro...

ZYGMYNT

Metro, yes...

MARGUERITE

Zitten een soort schimmels, schijnt het, very small animals, die de mensen ziek maken.

DAAN

Jezus, Tim, fantastisch toch. Fantastisch. Natuurlijk mag dat. *extra luid* Ik praat wel met mama.

MARGUERITE

negeert de hint Zoiets als aids. You know aids?

ZYGMYNT

Aids? Yes.

MARGUERITE

Van die schimmels. In de metro.

ZYGMYNT

From the metro? Aids?

MARGUERITE

Zoiets. Yes.

ZYGMYNT

No, no. *stellig* Not from the metro. Sex, yes, sex without a condom. With a condom, no aids. In Berlin, Polish women, German men, 50 mark with a condom, 100 mark no condom, crazy, very, very dangerous, but 100 mark in Poland, one month salary. More. Difficult problem.

MARGUERITE

I understand.

ZYGMYNT

hoofdschuddend Sex without a condom, 100 mark.

MARGUERITE

I don't know about sex.

Not much.

ZYGMYNT

And the Germans, on the wall, the Berlin Wall, they write *Polensau raus*, things like that. I have seen it myself. But the pigs are they, they fuck Polish women without a condom!

MARGUERITE

Ik ben rooms-katholiek opgevoed natuurlijk. Nuns. Schaamte. Shame. I cannot say words like that. Fuck. I get red in the face. In Dutch I mean. Rooms-katholiek, very bad.

ZYGMYNT

I undersrand.

MARGUERITE

Ik schaam me, snap je. Ik durf er niet over te praten. Not with my husband.

ZYGMYNT

Yes.

MARGUERITE

En mijn man lacht me uit als ik er probeer met hem over te praten. Over al die dingen. Over die schimmels in de metro. Ik maak mij overal zorgen over. Over alles. Over hem. En over de kinderen. Over het water en de lucht en het eten. I want them to be happy and free. My children. Over wat er gebeurt in de wereld. Ik begrijp er niks meer van. Eerst was die Walesa een held en nu schrijven ze in de krant dat hij een antisemiet is.

ZYGMYNT

Walesa.

MARGUERITE

Is he?

ZYGMYNT

What?

MARGUERITE

Een antisemiet?

ZYGMYNT

Walesa?

MARGUERITE

And you?

ZYGMYNT

na een kleine pauze No, I am a biologist.

MARGUERITE

A biologist?

DAAN

komt terug met de telefoon Hij heeft het prima naar zijn zin daar. Tim. He likes it. The sailing-camp. Niks geen heimwee. Hij wil zelfs nog een paar dagen bij een vriendje gaan logeren als het afgelopen is, een jongen die hij daar heeft ontmoet. Die zijn vader heeft zelf een boot, een tjalk.

MARGUERITE

Maar hij moet over een week alweer naar school!

DAAN

My son... *geeft aan hoe groot hij is* ...he is a giant. Fifteen years! Like this!

MARGUERITE

Daan, wat is een bio...

ZYGMYNT

Biologist.

DAAN

Een bioloog.

ZYGMYNT

But actualley, I want to be an ornithologist.

DAAN

I see. Een bioloog die is gespecialiseerd in vogels. I have a lot to do with animals too. I work for the customs, the douane, endangered species.

ZYGMYNT

O really!

MARGUERITE

But now you are working here, to get money, to study?

ZYGMYNT

No.

DAAN

Stereo? Car?

ZYGMYNT

lachend No, no. I want to save money to go to the Galapagos-Islands.

DAAN

Hij wil met dat geld naar de Galapagos-eilanden.

MARGUERITE

De wat?

DAAN

Zuid-Amerika. Darwin. Je weet wel. Reuzeschildpadden en zo. Lots of very endangered species around there.

ZYGMYNT

To see the albatross before it dies out. The biggest bird in the world. Very big.

DAAN

Om de albatros te zien.

ZYGMYNT

You know the albatross?

DAAN

Voor hij uitsterft.

MARGUERITE

Hebben ze die in Artis?

DAAN

Nee.

MARGUERITE

Artis. De zoo. I go there with my children. Not now, when they were small.

ZYGMYNT

No, no, not in the zoo.

MARGUERITE

I did it for the children. I don't like the zoo. Animals do not... horen niet in kooien. Cages.

ZYGMYNT

No, above the sea. It is very, very big, almost like a small aeroplane. The wings are *spreidt zijn armen* very, very wide.

LILLY

die is binnengekomen Probeert hij nu ook al te leren vliegen?

MARGUERITE

We hebben een erg interessant gesprek.

DAAN

Ook al?

LILLY

Fietsen, heeft hij ook hier geleerd. Op Seifferts fiets.

MARGUERITE

Hij studeert vogels. Op de universiteit. En hij gaat naar de Galapagos-eilanden...

DAAN

Galápagos...

MARGUERITE

...om de albatros te zien.

LILLY

Zozo.

MARGUERITE

Ik vind hem erg aardig.

LILLY

Fijn. Ja, en dan is nu het wachten op Seiffert.

ZYGMYNT

You want some wodka? Polish wodka?

LILLY

Komt hij weer met zijn wodka. Yes, I want some wodka. I need it.

ZYGMYNT

Okay, I'll get it. It is upstairs. *tegen Marguérite* Oh, if you want to come with me? I can show you some pictures of the albatross!

LILLY

En onze wodka?

ZYGMYNT

It won't take long.

LILLY

Okay.

Marguérite kijkt met een vragende blik richting Daan.

DAAN

Ga dan. Waarom niet? Dat hoef je mij toch niet te vragen.

MARGUERITE

onzeker Nee.

DAAN

Als het je interesseert.

MARGUERITE

Ja, ja.

DAAN

Wat, ja, ja?

MARGUERITE

Wel.

DAAN

Dan ga je toch even mee naar boven.

LILLY

Toe dan mens, wat denk je dat er gebeuren kan?

MARGUERITE

Ik weet niet.

LILLY

Hij kan daar toch niet staan blijven wachten.

MARGUERITE

Nee. *draait zich om naar Zygynt I come.*

Ze gaat hem achterna de deur uit.

LILLY

Dat je daar niet knettergek van wordt.

DAAN

Nee.

LILLY

Wat nee?

DAAN

Ze is erg onzeker, dat is alles.

LILLY

Gaat mij ook niks aan natuurlijk.

DAAN

Nee. Dat is trouwens iets waar ik wel knettergek van zou worden. *bedoelt haar nagelbijten*

LILLY

Wat?

DAAN

Dat. Dat je daar nog altijd niet vanaf bent. Dan kun je aantrekken wat je wilt. Vreselijk. *gaat weg, om naar de wc te gaan* Ik ben zo terug.

5

LILLY

Ik heb alles maar weer uitgezet. *kleine pauze* Wilde je dat echt weten?

DAAN

Wat.

LILLY

Of ik nog steeds zoveel kunst kocht?

DAAN

Ja.

LILLY

Alleen Perzische miniaturen. Die zijn spotgoedkoop op het moment.

Weggeefprijzen. Zijn geen kopers voor. *schenkt wat water in een kopje en drinkt het gulzig leeg* Ik heb dorst. Islamitische kunst.

DAAN

met een knikje in de richting van de fles die Seiffert tussen 1 en 2 heeft meegenomen Neem wat whisky.

LILLY

Nee. Hou ik niet van. Drinkt zo stroef, Dat is waarschijnlijk wat al die Perzen onder in hun koffers stoppen als ze naar Turkije vluchten. Of naar Pakistan. Van die miniaturen. Heb je een sigaret voor me?

DAAN

Ik rook niet meer.

LILLY

Niet?

DAAN

Al bijna anderhalf jaar niet meer.

LILLY

Ik ook niet. Maar nu heb ik zin... Al anderhalf jaar niet meer?

DAAN

Was je niet opgevallen? Waarom hang je ze niet op hier?

LILLY

Ik wil niks meer aan mijn muren. Dat ik dat ooit mooi heb gevonden. Al die schreeuwerige dingen. Ik denk dat ik alles laat betegelen hier. Witte tegels.

DAAN

Krijgt het helemaal iets van een slagerij.

LILLY

na een kleine pauze En Zygynt rookt ook al niet. En Seiffert zal wel niet meer terugkomen vanavond. Dat gebeurt wel vaker. Verdwijnt hij gewoon.

DAAN

Waarnaar toe?

LILLY

Dat weet jij ook niet?

DAAN

Nee.

LILLY

Dus dat heeft ook niets opgeleverd, dat ik Marguérite al die tijd aan de praat heb gehouden?

DAAN

En zelfs als hij me iets had verteld zou ik dat jou nog niet doorvertellen.

LILLY

Waarom niet?

DAAN

Heb ik je in januari allemaal al uitgelegd. Ik heb er een punt achter gezet.

LILLY

Achter mij.

DAAN

Jou, en Seiffert.

LILLY

Hij probeerde met me te vrijen vanavond.

DAAN

Nou en?

LILLY

Ik wilde niet.

daan Ik zou ze laten inlijsten en ze ophangen hier. Die lege muren, dat kan niet anders, dat leidt tot moord en doodslag.

LILLY

Het is alleen een belegging. Ik maak zoveel geld met die verdomde partyservice. Daar zit ik dan, zonder sigaretten, zonder iets te drinken. Heb jij ooit iets met hem gehad eigenlijk?

DAAN

Sorry?

LILLY

Sexueel bedoel ik. Hij beweert van niet.

DAAN

O ja?

LILLY

Zou me niet verbaasd hebben anders. Want dat was toch waar ik je altijd weer mee om kreeg, als ik je vertelde wat wij met elkaar deden, hoe wij met

elkaar vreeën. En dat was geen geintje hè, die keer dat je me vroeg of ik er geen video-opname van kon maken.

DAAN

Mogelijk.

LILLY

Maar dat was het dus ook niet?

DAAN

Wat? Sorry, maar ik begrijp niet waar je het over hebt.

LILLY

Jaloezie.

DAAN

Jaloezie?

LILLY

Dat hij gekregen had wat aan jouw neus was voorbijgegaan.

DAAN

Hoe bedoel je?

LILLY

Dat ik iets met hem was begonnen toen ik ontdekte dat jij iets had met haar.

DAAN

Met Marguérite bedoel je?

LILLY

Ja.

DAAN

Nee.

LILLY

God, de manier waarop je me dat vertelde toen ik haar tampon vond in je prullenmand, had ze in een papieren zak gestopt, zo'n bruine kruidenierszak,

was helemaal doorweekt natuurlijk. 'En geil dat ze was.' Van wie had je dat eigenlijk, die onzin, dat vrouwen zo geil zijn als ze ongesteld worden.

DAAN

Van mijn vader, denk ik.

LILLY

Razend was ik, razend, en toen nog geen uur later, nadat jij de deur was uitgegaan, Seiffert aanbelde, out of the blue...

DAAN

Niet helemaal out of the blue...

LILLY

Niet?

DAAN

Nee, wat dacht je?

LILLY

Niet? Dat kon hij toch niet weten dat ik er was? Ik had een stop-over in Melbourne eigenlijk. Dacht jij toch ook. God, zo vernederd als ik me toen voelde.

DAAN

Ik had hem gestuurd.

LILLY

Jij had wat?

DAAN

Hem erop af gestuurd. Hij zat op zijn kamer, zat braaf te blokken natuurlijk en omdat ik wist dat hij niets liever wilde, maar niet goed durfde... Enfin. Zo was dat.

LILLY

Dat meen je niet.

daan Hij viel op je, hij was verliefd op je, ik niet, nee, dat was ik niet... ik, ja, hoe moet je dat noemen... En ik wist dat hij met je zou trouwen, dat hij je ten huwelijk zou vragen als hij de kans kreeg. En dat deed hij. Arme kerel.

LILLY

Arme kerel.

DAAN

Dat is hij toch.

LILLY

Hij weet het, van ons, dat wij al die jaren, dat weet hij, dat realiseer je je toch.

DAAN

Wat ik zei, arme kerel.

LILLY

Dus dat was het, jij wilde van me af, niet helemaal natuurlijk, maar je wilde niet met me trouwen. Nee, niet Lilly, natuurlijk niet, met Lilly trouw je niet, Jezus Christus, een slagtersdochter uit Nederhorst den Berg, ze zien me aankomen, mijn ouders, zij, de moeder van mijn kinderen, alsjeblieft niet, veel te onberekenbaar, misschien wil ze wel helemaal geen kinderen.

DAAN

Zoiets ja. Dat had ik van mijn vader, dat soort dingen...

LILLY

Die wilde ik ook niet. Niet met Seiffert.

DAAN

...dat soort waarderingen...

LILLY

Dus deed je me over aan je beste vriend.

DAAN

...dat had mijn vader me bijgebracht... ik wist niet beter...

LILLY

Kwam goed uit dat hij om de een of andere onbegrijpelijke reden alleen op de vriendin van zijn beste vriend viel dus. Dan heb ik ze allebei, een moeder voor mijn kinderen, en een minnares waar je bij langs kunt gaan om kersenbonbons in haar kut te stoppen en die er dan weer uit te likken...

DAAN

Dat vond jij toch ook spannend?

LILLY

En die je in haar reet kunt neuken. Want dat hoefde je bij haar niet te proberen neem ik aan.

DAAN

Alsjeblieft, Lilly, dat deden jullie toch ook?

LILLY

Jullie?

DAAN

Seiffert en jij.

LILLY

Seiffert en ik? Nee. Dat deden wij niet. Dat was wat ik jou vertelde. Omdat het werkte. Omdat je dan binnen een uur in je auto om de hoek stond bij wijze van spreken.

MARGUERITE

Daar zijn we weer. Met de wodka.

LILLY

Goddank.

DAAN

En onze ornithologist.

MARGUERITE

Hij heeft me ook een paar van zijn dia's laten zien.

LILLY

Could you get us some glasses please?

MARGUERITE

Van vogels. Die hij hier heeft gemaakt.

LILLY

From the kitchen.

MARGUERITE

In de Oostvaardersplassen. In Flevoland.

LILLY

I could commit a murder for a glass of wodka. O, dat was het dus.

MARGUERITE

Sorry dat het zo lang heeft geduurd.

LILLY

Hindert niet.

MARGUERITE

En wat hij me allemaal heeft verteld over die albatrossen. Die zijn zo groot en zo zwaar dat ze als het ware een soort startbaan nodig hebben om in de lucht te kunnen komen, als een vliegtuig, en als ze dan op een schip landen, omdat de zeelui vis op het dek leggen, dan komen ze de lucht niet meer in. Dan komen ze niet meer weg en dan sjouwen ze daar rond op het dek van dat schip tot ze doodgaan.

DAAN

Dat is niet waar.

ZYGMYNT

komt terug met de glazen Shall I?

LILLY

I'll do it myself. *schenkt zichzelf een groot glas wodka in*

DAAN

That's not true.

ZYGMYNT

Anybody else?

DAAN

What you told my wife about the albatross. About the ships.

ZYGMYNT

No, of course not, its a poem.

DAAN

Dat was een gedicht, wat hij je vertelde.

MARGUERITE

O, I see. I understand. Beautiful.

ZYGMYNT

tegen Daan A glass of wodka?

DAAN

Okay.

MARGUERITE

En je hoofdpijn.

ZYGMYNT

geeft hem een glas en schenkt er ook een in voor zichzelf To?

DAAN

The albatross?

LILLY

Could you do that once more, Zygmunt, please, how it flies, the albatross?

Could be usefull some day.

ZYGMYNT

lacht Like this? *maakt dezelfde vliegbeweging*

LILLY

lacherig Yes, like that. *staat op* Okay, if you know so much about birds, what is this? *doet een flamingo na*

ZYGMYNT

kijkt aandachtig I don't know.

LILLY

Look good.

ZYGMYNT

No really, I don't know.

Hij weet niet of ze de draak met hem steekt of dat het echt een spelletje is.

LILLY

A flamingo.

ZYGMYNT

lacht I see. But there aren't too much of those in Poland you know.

MARGUERITE

And why do you want to be an orni...

ZYGMYNT

Ornithologist?

MARGUERITE

Yes.

ZYGMYNT

I don't know. Perhaps since my mother told me that I was brought to her by a stork.

DAAN

Sinds zijn moeder hem vertelde dat hij met de ooievaar was gekomen. Did she really tell you that?

ZYGMYNT

lachend Yes.

DAAN

And I thought she was such a cynic?

ZYGMYNT

Isn't that cynical? To tell your children such nonsense. As a doctor.

DAAN

lacht ook I see.

LILLY

And this? *doet een mus na*

ZYGMYNT

A sparrow?

LILLY

Is dat een spreeuw?

DAAN

Nee, een mus.

LILLY

That's right!

Marguérite doet een meeuw na.

ZYGMYNT

Seagull.

MARGUERITE

bijna uitgelaten And this? *doet een duif na*

ZYGMYNT

Pigeon.

DAAN

Een duif.

MARGUERITE

And this?

Marguérite doet een pelikaan na door met haar ene hand haar ene borst op te tillen en daar met haar mond naar te pikken

ZYGMYNT

een beetje angstig I don't know.

MARGUERITE

A pelican. They feed their children with their own blood.

ZYGMYNT

That's not true.

MARGUERITE

They are in the zoo. They have a red spot here.

ZYGMYNT

I know.

MARGUERITE

And this? doet een kip na, op haar hurken over de grond springend

LILLY

ijzig Hou daarmee op Marguérite.

DAAN

voorzichtiger Marguérite.

MARGUERITE

Zygmynt?

ZYGMYNT

om er een eind aan te maken, in het Nederlands Kip. Kip.

MARGUERITE

Yes. Yes.

Ze komt overeind.

Seiffert in de deuropening, behoorlijk verformfaaid, loopt naar de tafel, schenkt zichzelf een glas wodka in, drinkt het in één teug leeg.

MARGUERITE

Zoals jij eruitziet.

SEIFFERT

Ze wilden me je wagen niet meegeven, sorry. Ik stonk nogal naar drank namelijk. En wat deden jullie? Wat hebben jullie gedaan al die tijd? Zijn jullie al klaar...

LILLY

Eh...

DAAN

Wat zitten kletsen. Met je Poolse vriend. En ik heb Tim gebeld. Zit in een zeilkamp. In Friesland.

LILLY

Jij hebt wat?

MARGUERITE

Ik vond ook dat hij dat eerst had moeten vragen.

LILLY

schreeuwt Maar dat is mijn telefoon verdomme...

SEIFFERT

Zoals jij dat zegt, kamp, alsof je het over een concentratiekamp hebt.

LILLY

schreeuwt dwars door Seifferts opmerking heen Klootzak, en daar heb jij vanaf te blijven. Daar blijf jij vanaf verdomme!

SEIFFERT

Lilly! *luider* Lilly!

LILLY

iets kalmer Zomaar zonder iets te vragen. Alsof hij thuis is. Doet alsof hij thuis is.

Niemand zegt meer *iets*.

Enige tijd later: Seiffert is inmiddels een beetje tot rust gekomen.

LILLY

na een kleine pauze Dat die kerels geen taxi wilden bellen voor je?

SEIFFERT

Nee.

LILLY

En toen ben je ze aangevlogen?

SEIFFERT

Nee, hoezo?

LILLY

Maar zoals jij eruitziet!

SEIFFERT

Nee, dat was daarna, toen ik op weg was naar het station, kwam ik drie Engelse jongens tegen die de weg vroegen, het een of andere jeugdhotel of weet ik veel wat het was en toen zei ik, ik weet ook niet waar dat is, maar ik ben op weg naar het station om een taxi te nemen, als jullie willen, kunnen jullie meerijden. En toen zei één van die jongens, 'are you a poof or something?'

MARGUERITE

Poef?

DAAN

Een flikker.

MARGUERITE

Nee.

LILLY

En toen ben je ze aangevlogen?

SEIFFERT

Nee, ik dacht wegwezen, en probeerde het op een lopen te zetten, maar toen verloor ik mijn bril en omdat ik zonder bril niks kan zien bukte ik me om die op te pakken, maar toen had een van die jongens zijn voet er al op gezet.

LILLY

En toén ben je ze aangevlogen?

SEIFFERT

Nee.

DAAN

Jezus, Seiffert.

SEIFFERT

Nee, ik weet ook niet waarom, maar ik moest plotseling vreselijk janken, en toen hebben ze me een tijdje van de één naar de ander gegooid, niet echt hardhandig, maar toch... En toen verdwenen ze weer en moest ik als het ware op de tast verder naar het station en ben ik een paar keer gestruikeld en zo...

LILLY

Jij laat ook maar met je doen.

SEIFFERT

Maar ze waren met zijn drieën.

LILLY

Dat is al de derde keer in een paar maanden tijd. En weer een kostuum naar de verdommenis. Eerst staat hij gewoon toe te kijken hoe iemand er met zijn portefeuille vandoor gaat, in het Mirandabad, zonder iets te doen.

SEIFFERT

Wat had ik dan moeten doen, die waren ook met een heel stel.

LILLY

En nog geen week later komt hij thuis met zijn pak aan flarden en zonder horloge en zonder portefeuille. En hoeveel was het die keer?

SEIFFERT

Zeshonderd. Maar dat horloge was zo'n kwartsding. *tegen Daan* Dat horloge dat ik van je vader heb gekregen bij ons eindexamen, dat draag ik niet zo vaak.

MARGUERITE

Wat ben ik blij dat wij niet meer in Amsterdam wonen.

DAAN

En wat was dat dan?

LILLY

Beroofd.

SEIFFERT

In zo'n steegje tussen de Oude Zijds en de Kloveniersburgwal.

DAAN

Wat moest jij daar?

LILLY

Heb ik hem ook al gevraagd.

MARGUERITE

tegen Zygynt It is a very dangerous city Amsterdam.

DAAN

half voor de grap Je bent toch niet aan de drugs of zo?

SEIFFERT

Nee.

MARGUERITE

We live in the countryside now.

DAAN

Marokkanen? Zo'n bende?

SEIFFERT

Zou kunnen.

DAAN

Van die jonge jongetjes?

MARGUERITE

But I have a shop here. A wool-shop. We use natural colours only. Verven.

Paint. No. Natuurlijke verven.

LILLY

Toch spijtig van die bril. Dat was toch van goud, dat montuur?

SEIFFERT

Of doublé. Weet ik niet meer. Het is al zo lang geleden dat ik die kocht.

LILLY

Zul je toch je lenzen moeten indoen.

SEIFFERT

Straks misschien. Ik kan er maar niet aan wennen. En ik ken de weg hier.

MARGUERITE

Where we have the shop, no problems. It is a very small street. Very busy.

LILLY

Zou jij mij dan nu even willen helpen *tegen Marguérite* om dan nu in een mum van tijd ons glasnostdiner op tafel te toveren, ik heb op je gewacht namelijk.

SEIFFERT

Ik kan er echt niks aan doen.

LILLY

Ik ging er al van uit dat je helemaal niet meer terug zou komen. Kom je. *gaat met Marguérite naar de keuken*

ZYGMYNT

More wodka?

SEIFFERT

Yes, please.

ZYGMYNT

tegen Daan You too?

DAAN

Why not? Nou, kun je eindelijk eens een bril kopen die je staat.

SEIFFERT

Ik heb nu toch die lenzen.

DAAN

Maar wat moest je daar? In die steeg?

SEIFFERT

Ik wou eens kijken of het huis er nog stond waar we dat eerste jaar op kamers zaten. Aan de Raamgracht, weet je nog, met die getikte hospita, die beweerde dat ze een onecht kind was van Prins Hendrik.

DAAN

Natuurlijk weet ik dat nog.

SEIFFERT

En die toen Beatrix trouwde rijst op de trap had gestrooid zodat ik naar beneden donderde en mijn arm brak. Jou natuurlijk weer bespaard gebleven.

DAAN

Ik was aan het demonstreren.

SEIFFERT

tegen Zygmunt We lived in the same house when we came to Amsterdam.

DAAN

But only the first year.

SEIFFERT

Two students from Deventer. Groentjes.

DAAN

He was.

ZYGMUNT

Groentjes?

DAAN

Corps en alles.

SEIFFERT

Green. With little or no experience. Of life.

ZYGMUNT

I see.

SEIFFERT

But originally, I come from Zutphen. Not far from Deventer. My father was a schoolteacher. Lagere school. Small children. But later he worked in a papershop. Kantoorboekhandel. In Deventer. They fired him. Because he beat the children.

DAAN

Dat hoeft hij toch allemaal niet te weten.

SEIFFERT

The children called him Meester Tik. Master... *slaat met zijn ene hand op zijn andere hand* ... Tik. Met een lineaal. Waarom niet?

ZYGMYNT

I am sorry to hear that. *gaat weg om iets anders aan te trekken, een schoon overhemd* I would like to wash my hands before we eat.

SEIFFERT

Go ahead. I should put on something else too.

ZYGMYNT

Yes. *gaat weg*

DAAN

Daar heeft hij toch niks mee te maken, Seiffert.

SEIFFERT

Wat kan dat schelen. Ik moet steeds aan hem denken. Aan mijn vader. Jaren niet. Bijna nooit. Maar nu, de laatste maanden. Hij heeft suiker, schijnt het.

DAAN

Is dat het?

SEIFFERT

Die schold me ook altijd uit voor flikker.

DAAN

Ik zou er gewoon eens met haar over praten. Met Lilly.

SEIFFERT

Ik wist niet eens wat dat was. *na een kleine pauze* Het gaat niet goed tussen ons.

DAAN

Dat is wel duidelijk.

SEIFFERT

Sinds januari.

DAAN

Niet al veel langer?

SEIFFERT

Nee, sinds die keer dat jij...

DAAN

Wat?

SEIFFERT

Sinds jij het verdomt nog langer met haar te vrijen.

DAAN

Can't help it.

SEIFFERT

Ik weet dat het niet jouw fout is.

Dat zij het was. Dat zij je niet kan loslaten. Maar ik heb al die tijd gedacht, dat gaat over, op een gegeven moment legt ze zich erbij neer, dat ik het ben geworden, dat ze met mij is getrouwd en niet met jou.

DAAN

Als ik had geweten dat Suus en Herman er niet waren dan was ik niet gekomen vanavond, dat begrijp je toch wel?

SEIFFERT

Maar sinds jij haar duidelijk hebt gemaakt dat het afgelopen was, voor jou dan, is het mis. *doet zijn jasje uit* Zit helemaal onder de modder. Raar gevoel als dat opdroogt. Zo hard. Net een harnas.

DAAN

Toe dan, ga dan eerst even iets anders aantrekken.

SEIFFERT

Ze wil niks meer met me te maken hebben, ze wil niet meer, snap je. En als zij niet wil. Ik sta machteloos, snap je. Als ze met jou had gevreeën, dat duurde altijd maanden. Dan kon ze er nauwelijks genoeg van krijgen. Tot het dan weer wegebde. Tot ze jou dan weer had gezien.

DAAN

Sorry, Seiffert.

SEIFFERT

Ze behandelt me alsof ik een vreemde was. En ik heb haar nodig. Zij is de enige, het enige waardoor ik het volhoud, dit leven... het leven dat ik leid... waardoor ik overeind blijf... Daan, ik ga overal mee akkoord... maar zou je, in godsnaam... nog één keer...

DAAN

Je bedoelt...

SEIFFERT

Ja.

DAAN

Nee, sorry, nee, echt niet.

SEIFFERT

Alsjeblieft. Ga ik wel weer een keer met Marguérite naar het ballet, net als in het begin...

DAAN

Dat regelden jullie dan samen, Lilly en jij?

SEIFFERT

Net zoals jij ervoor had gezorgd dat Lilly en ik plotseling samen op jouw kamer zaten, terwijl zij wist dat jij daar met Marguérite. Ik weet nog dat ze niet wilde dat ik de lakens verschoonde .

DAAN

Ik denk er niet over.

SEIFFERT

Daan...

DAAN

Nee, echt niet. Ik doe alles voor je, dat weet je, als ik je ergens mee kan helpen, met geld of zo. Ik weet heel goed wat ik je verschuldigd ben. Maar dit, nee.

SEIFFERT

Waarom niet?

DAAN

Jezus, kerel, het is afgelopen. Mijn fascinatie voor haar. Die bezetenheid. Dat blinde. Weg. God Seiffert, ik ben bijna veertig. Ik kan er niks aan doen, maar ze laat me koud. Volslagen koud. En zij niet alleen. Alles.

SEIFFERT

Wat moet ik dan doen?

DAAN

Ik weet niet.

ZYGMYNT

komt binnen I feel a lot better now. Got a bit dirty, working in the garden.

DAAN

tegen Seiffert Kop op kerel. En als ik jou was zou ik nu ook even iets anders gaan aantrekken.

SEIFFERT

Als jij dat nodig vindt?

DAAN

Doe wat je wilt.

SEIFFERT

Wat ik wil? Wat ik wil? Ik doe wat jij wilt. Wat jij wilt.

DAAN

plotseling heel heftig Niet wat ik wil, verdomme, Seiffert, wat jij wilt, wat jij zelf wilt.

SEIFFERT

Ik wil niks.

DAAN

Dat is niet waar verdomme. *schudt hem door elkaar* Jij weet heel goed wat je wilt. Jij hebt verdomme altijd geweten wat je wilde. Vanaf het moment dat je naast me in de bank

kwam zitten toen je voor het eerst op school kwam. Je pikte me er meteen uit. En je wist precies wat je wilde. En je hebt ook alles gekregen wat je wilde. Omdat ik dat niet wist, wat ik wilde, Seiffert, dat was ik.

SEIFFERT

Misschien. Vroeger. Maar dat is voorbij. Maar nu wil ik helemaal niks meer. Niks. Snap je dat dan niet. Ja, toe maar. Stomp jij me ook nog maar eens in elkaar. Ik ben het gewend zo langzamerhand.

DAAN

Ik doe het hoor. Ik ram je in elkaar. Als je verdomme je kop niet houdt.

SEIFFERT

Ga je gang.

DAAN

En nu hou jij je kop, klootzak. Ik ben het zat, snap je dat. Dat jij me vertelt wat ik wel en niet moet doen.

SEIFFERT

Ga je gang. Doe wat je wilt. En dan neem je haar gewoon weer terug.

DAAN

Maar ik wil haar niet. Ik heb genoeg van haar.

SEIFFERT

En als je dan inmiddels te oud bent voor twee dan geef je mij Marguérite.

Wat kan dat schelen. Ik bedenk wel iets om haar bezig te houden. Gaan we samen naar Dornach. Ben jij er mooi vanaf. Van dat gezever, want Jezus, Daan, wat kan dat mens zeveren.

DAAN

Ik houd van haar.

SEIFFERT

Van Lilly, ja.

DAAN

Nee, van Marguérite, van Marguérite natuurlijk. *slaat hem*

SEIFFERT

Ga je gang. Je kunt met mij doen en laten wat je wilt. Dat weet je.

DAAN

Verdedig je dan!

SEIFFERT

Waartegen? Mezelf?

DAAN

Nee, tegen mij natuurlijk, tegen mij.

SEIFFERT

Te laat.

DAAN

Welnee, kom op dan. *sleurt hem overeind en slaat hem opnieuw omver* Doe iets. Schop me de deur uit. Weet ik veel. Toe dan. Dat had je al veel eerder moeten doen.

ZYGMYNT

komt tussenbeide als Daan Seiffert, die op de grond ligt, begint te schoppen No,
no. Don't fight! Please, stop it!

SEIFFERT

komt als eerste weer bij zijn positieven It's the wodka, Zygmint, we are not
used to drinking wodka.

ZYGMYNT

Friends again?

SEIFFERT

We have always been friends, haven't we, Daan. Best friends. School.
University. Always together. No secrets. Sharing everything.

ZYGMYNT

That's good.

LILLY

komt om de hoek van het kamerscherm We kunnen aan tafel. *kijkt naar Seiffert*
Zou jij niet eerst iets anders gaan aantrekken? En die modder van je gezicht
gaan wassen? Of wou je er zo bij blijven zitten?

SEIFFERT

Natuurlijk. Ik ga al.

LILLY

verdwijnt weer, roept Marguérite! Kom je? Niks aan de hand!

DAAN

tegen Zygmint Not a word about this to Lilly, you understand. Or to my wife.
This is none of your business.

ZYGMYNT

I'm sorry. I don't understand.

DAAN

Als dat maar duidelijk is.

Enige tijd later. Na het eten, aan de koffie. De koffiepot etc. staan op de tafel in de eetkamer, achter het kamerscherm.

DAAN

En als ze dan nu bij wijze van spreken zelfs de parketvloeren en de raamkozijnen hebben opgestookt komen ze bij ons aankloppen om nieuwe vloeren en ramen.

MARGUERITE

I am so sorry that we are speaking Dutch all the time.

DAAN

De gigantische milieuvervuiling in die landen... He understands very well what we are talking about, don't you Zygynt?

ZYGYNT

I think so.

SEIFFERT

Maar wat de communisten deden daar, dat was toch net zoiets als wat de NSB hier deed tijdens de oorlog.

LILLY

komt binnen met een schaal bonbons Mijn bijdrage aan de avond, van Wittamer, in Brussel.

SEIFFERT

Dat was toch bezet, dat land. En als zo'n bezetting veertig jaar duurt, weet je op den duur gewoon niet beter.

DAAN

Je wou de Duitse bezetting van Nederland toch niet vergelijken met de Russische bezetting van Polen?

SEIFFERT

Waarom niet? Het enige verschil is dat de wereld zich bij het een niet heeft neergelegd en bij het ander wel.

LILLY

Niemand?

SEIFFERT

Jalta. De conferentie van Jalta. De deal met Stalin. De dood van al die Polen, de rampzalige toestand van die economieën daar, dat is bloed dat aan onze handen kleeft. En god weet wat ze nu op Malta weer hebben bekokstoofd.

DAAN

Wat dan?

SEIFFERT

Rusland de vrije hand binnen zijn huidige grenzen in ruil voor... Maar dat zal wel niet zo lang meer duren voor dat duidelijk wordt.

MARGUERITE

Dat is toch vreselijk zoals jullie de hele tijd over zijn hoofd heen zitten te praten.

SEIFFERT

Dat doe ik niet. We hebben nachtenlang zitten praten, Zygmunt en ik. Hij weet heel goed hoe ik erover denk. Don't you, Zygmunt.

ZYGMUNT

Yes.

LILLY

With lots and lots of wodka.

ZYGMUNT

Yes.

MARGUERITE

And what do you think, Zygmunt? Was there anything good about it, about communism?

ZYGMUNT

Nothing. But it made people realize what is more important in life.

DAAN

And that is?

ZYGMUNT

Other people. Sharing things with other people. With friends.

DAAN

What things?

ZYGMUNT

I don't know. Feelings. Thoughts. Sharing your joys and sorrows with other people.

DAAN

With everybody.

ZYGMUNT

No, with friends. With people you love and trust.

MARGUERITE

I understand what you mean.

ZYGMUNT

But now people, young people, only think about money, earning money, that is not good.

LILLY

Everything will get commercialized now, as in the West, even art.

ZYGMUNT

I don't know much about art.

SEIFFERT

Daar doe je anders zelf ijverig aan mee.

ZYGMYNT

For me people are more important than art.

LILLY

Waaraan?

ZYGMYNT

Friends.

SEIFFERT

Door strijkkwartetten te laten aanrukken op die weerzinwekkende champagneparties die je organiseert.

LILLY

Weerzinwekkende champagneparties?

SEIFFERT

Je eigen woorden.

MARGUERITE

I understand what you mean. Me and my friend Suzanne...

LILLY

Dat doe ik alleen...

DAAN

Dat is toch niet waar. Je begrijpt toch geen hout van wat hij zegt.

MARGUERITE

Wel. Wel. Heel goed zelfs.

DAAN

Jij hebt toch helemaal geen vrienden om je joys en sorrows mee te delen.

LILLY

Sorry, maar dat doe ik alleen...

DAAN

Zelfs ik heb eigenlijk geen flauw idee...

MARGUERITE

Waarvan?

LILLY

Omdat ik die jongens daar een dienst mee bewijs.

DAAN

Van wat er in jou omgaat?

MARGUERITE

O nee?

SEIFFERT

Ze heeft Zygmint een heel Pools strijkkwartet laten samenstellen, allemaal vriendjes van hem.

LILLY

Er is ook een Hongaar bij.

SEIFFERT

En die laat ze dan haar parties voor al die volgevreten captains of industry opluisteren. Voor een fooi. En geen hond die naar ze luistert.

DAAN

Goede zaken dus.

LILLY

Steeds beter.

SEIFFERT

Ze verdient zoveel dat ik mijn inkomen mag houden, als zakgeld.

ZYGMINT

You wanted to tell me something?

MARGUERITE

Yes.

DAAN

Hou daarmee op Marguérite.

MARGUERITE

Waarmee?

DAAN

Je maakt hem helemaal gek met al dat begrip.

LILLY

Ik bedoelde iets heel anders. Dat ik laatst in een platenzaak een speciale bak met muziek van televisiecommercials zag staan. Klassieke muziek! Er blijft toch niets over op die manier, van die muziek.

SEIFFERT

But there are things that you cannot share with anybody.

LILLY

Van waar die muziek voor is bedoeld.

ZYGMYNT

Not even with your best friends?

DAAN

En waar is die dan voor bedoeld?

SEIFFERT

No, not even with your best friends.

LILLY

Om je eraan te herinneren dat er, ja, dat je binnenin jezelf een soort stuwmeer aan verlangens hebt...

ZYGMYNT

I don't believe you.

LILLY

...dat anders uitdroogt, zonder dat je het merkt...

ZYGMYNT

It sounds so bitter when you say so.

LILLY

En als je dan bij de muziek die is bedoeld om je daaraan te herinneren...

SEIFFERT

I am. You are right.

LILLY

... alleen nog maar aan knallende champagnekurken kunnen denken, of
aan...

Ze zwijgt omdat ze het woord bonbons op haar lippen heeft.

DAAN

Geen idee dat dat zo belangrijk voor je was.

SEIFFERT

Very bitter.

MARGUERITE

But what I wanted to tell you...

LILLY

Nee. *staat op* Als er nog iemand koffie wil. Ik heb alles daar neergezet. More
coffee?

ZYGMYNT

tegen Marguérite Shall I get you some?

MARGUERITE

I go with you. *staat op en loopt met hem mee*

SEIFFERT

loopt ook mee, tegen Zygynt But don't you worry about me.

MARGUERITE

When we were in the shop yesterday night, because of koop-avond.

LILLY

Ik denk dat ik even naar boven ga, zometeen.

SEIFFERT

When all the shops are open, in the evening.

LILLY

Ik bedenk wel iets.

MARGUERITE

On the other side of the street we saw this soldier with an accordeon...

LILLY

En dan zou ik graag willen dat jij ook even naar boven kwam.

DAAN

Lilly. *schudt zijn hoofd*

MARGUERITE

Singing. Russian songs.

LILLY

Omdat we hier niet kunnen praten.

DAAN

Ik denk er niet over.

MARGUERITE

And than Suzanne said, look, that's a Russian uniform.

LILLY

Niet daarover.

MARGUERITE

And she went out to ask him if he wanted to come to the shop to have a cup of coffee.

DAAN

Als het iets is waar je niet over kunt praten waar de anderen bij zijn...

LILLY

Niet waar Seiffert bij is... Niet nu.

MARGUERITE

It was a Russian soldier. Die gedeserteerd was, uit Oost-Duitsland.

SEIFFERT

A Russian soldier who deserted from the DDR. Echt?

MARGUERITE

Ik had zo met hem te doen. But he didn't speak English.

Ze komen terug in de kamer.

MARGUERITE

And Suzanne said that we couldn't do anything for him. And now I feel so guilty. You understand? *tegen Daan* En toen hij weer weg was hebben Suzanne en ik erover zitten te praten waarom dat eigenlijk zo'n indruk maakt, wat je daarover hoort, over Oost-Europa. He was so nice. I don't know where he is now.

ZYGMYNT

I see. Very good coffee.

LILLY

Better than Nescafé?

ZYGMYNT

Better? *lacht* Yes, much better.

MARGUERITE

Ik had zo graag met hem willen praten. Het is zo jammer dat ik zo slecht Engels spreek. Er was zoveel dat ik hem had willen vragen. *tegen Lilly* Wist jij

dat abortus daar nu ook alweer verboden is. Abortion. Forbidden. Now. In Polen?

ZYGMYNT

Yes. That's true. My mother says back to Vatican Roulette.

DAAN

Periodieke onthouding.

MARGUERITE

tegen Zygynt die lacht Do you think that is funny?

ZYGMYNT

No, no.

MARGUERITE

It's so frightening. Jullie begrijpen dat niet natuurlijk. Omdat jullie niet katholiek zijn opgevoed.

LILLY

Nee.

MARGUERITE

Het gevoel dat je nergens iets aan kunt veranderen. Een soort machteloos schuldgevoel.

SEIFFERT

Daar hoef je toch geen katholieke jeugd voor gehad te hebben. Er zijn zoveel manieren om je dat soort schuldgevoelens bij te brengen. Als mijn vader mij 'hielp' met mijn huiswerk bleef hij erbij zitten tot ik klaar was...

LILLY

staat op en gaat nog een kop koffie halen Ik kan niet meer naar je luisteren.

SEIFFERT

...keek het dan na en zei dan: er zitten tien, of twintig, of dertig fouten in en liet me desnoods de halve nacht zitten tot ik zelf al die fouten had gevonden.

Dat raak je nooit meer kwijt. tegen *Daan* Pas door jou heb ik geleerd wat slordiger te durven zijn.

LILLY

komt terug met koffie, zet haar kopje neer en gaat rond met haar bonbons

Niemand? Echt niet? Zygmint? *hij neemt er een Take two.* Daan? Niet? Weet je dat zeker?

DAAN

Heel zeker.

LILLY

En ik heb ze nog wel speciaal voor jou gekocht.

MARGUERITE

Voor Daan? Zoetheid? Dat is wanneer hij zich schuldig voelt.

LILLY

Heeft hij ook alle reden toe.

MARGUERITE

Zoveel heeft hij niet gegeten anders.

LILLY

Jij ook niet. Vond je het niet lekker?

MARGUERITE

Heerlijk. Maar ik eet nooit zo veel.

SEIFFERT

Het smaakte alleen veel gewoner dan het eruitzag, vond ik.

LILLY

Eruitzag? Jij ziet toch niks? zet de bonbons weer neer, houdt er één omhoog

Daan, als je alsnog van gedachten mocht veranderen... loopt naar de deur

Even een paar telefoontjes... gaat weg

DAAN

Ik denk het niet.

MARGUERITE

tegen Zygynt I need all my energy not to be afraid.

ZYGYNT

About what?

MARGUERITE

Everything. Ik heb het gevoel dat we regelrecht op een gigantische ramp afstevenen.

DAAN

A big catastrophe.

SEIFFERT

Ik ook. Als je bedenkt hoe ongelijk alles verdeeld is in de wereld.

MARGUERITE

Nee, nee, alleen al die mensen al, we are almost fourteen million people in Holland, you know, alles wordt zo vies, de trein, 's morgens al, ze krijgen ze gewoon niet meer schoon, en als je daar dan zo tussen al die mensen geperst staat, dan heb ik het gevoel, die gaan dood zo...

DAAN

Gaan we ook. Wij zijn allemaal aan het doodgaan. Vanaf ons dertigste doen we niets anders. Dat is het leven.

MARGUERITE

Die slepen de vreselijkste ziektes met zich mee, zonder dat ze het weten. Ik bedoel, als zelfs de katten al kanker krijgen. Wij hebben zoveel poezen gehad, vroeger, thuis, en die stierven als ze oud waren, niet aan kanker. I mean, it's not normal, how we live, it is not human.

ZYGYNT

That's not what I am afraid about.

MARGUERITE

No, no, of course not. Maar ik ben soms zo bang dat ik moeite moet doen om gewoon door te blijven ademen.

SEIFFERT

Waar ik bang voor ben is dat ik op een goeie dag, dat ik, verdwaal, dat ik mijn kantoor niet meer kan vinden.

DAAN

Zorg dat je altijd een visitiekaartje op zak hebt, kun je de weg vragen.

SEIFFERT

Omdat ik er ook eigenlijk helemaal niet naar toe wil, dat dat zo sterk wordt, dat ik de macht over mijzelf verlies, dat ik plotseling niet meer weet wie ik ben...

DAAN

Notaris Van der Merwede, kantoor houdende Fluwelen Burgwal, nummer?

SEIFFERT

Veertien. En dan is het te laat.

DAAN

Waarvoor?

SEIFFERT

Om er nog iets aan te doen.

DAAN

Okay Zygmunt, and what are you afraid about?

ZYGMUNT

Me?

DAAN

My wife expects any moment the end of the world, Seiffert the end of himself, and you?

ZYGMYNT

Me? *kleine pauze* Yes. That I will not see the albatross before it dies out.

DAAN

That's at least realistic.

SEIFFERT

En jij?

ZYGMYNT

You think so?

DAAN

Ik? Ik weet niet. Ik was altijd bang om oud te worden. Bang dat ik iets had overgeslagen waar ik later nog eens vreselijk spijt van zou krijgen. Maar dat gaat vanzelf over, heb ik gemerkt. Langzaam maar zeker leg je je erbij neer... Ik eindig nog eens als mijn vader waarschijnlijk. In slaap gevallen met de krant in zijn hand. Heeft zelfs niet gemerkt dat hij doodging. En dat terwijl hij zo vaak gedacht moet hebben, nu is het zover... Wie weet was hij er zo mee vertrouwd geraakt dat hij zich er in alle rust aan overgaf toen het zover was. My father. I am talking about my father. He died this winter. Just before Christmas.

ZYGMYNT

I am sorry.

MARGUERITE

na een kleine pauze Zygmunt, next time, if you want to come to Holland again, just let us know. Or if you have some friend...

ZYGMYNT

Thank you. That's kind of you...

DAAN

tegen Marguérite Voorzichtig h ! Gebruik je verstand. Hij is toch niet gewoon op bezoek hier. Hij is hier om geld te verdienen. Zwart.

SEIFFERT

En Daan werkt bij de douane.

DAAN

Inderdaad. Maar dat is het niet alleen. Ik vind gewoon niet dat je daaraan mee moet doen...

MARGUERITE

Waarom niet?

DAAN

Nog even en we verzuipen erin, in al die berooide Oost-Europeanen.

SEIFFERT

Dat hou je toch niet tegen. Die komen. En met miljoenen tegelijk.

DAAN

Er zijn middelen om dat te verhinderen.

SEIFFERT

Door ze overhoop te schieten als ze de grens over komen?

DAAN

Als ze slim waren geweest hadden ze die muur niet afgebroken maar hem gewoon een eindje opgeschoven.

MARGUERITE

My husband thinks you shouldn't work here.

SEIFFERT

Dat meen je niet.

ZYGMYNT

Why not?

DAAN

Nou en of ik dat meen.

ZYGMYNT

There's plenty of work here.

SEIFFERT

Dus jij vindt dat we straks ook het recht hebben al die Russen de deur te wijzen...

ZYGMYNT

In Poland, there is no work.

SEIFFERT

Terwijl wij altijd hebben geëist...

ZYGMYNT

Or very little.

SEIFFERT

... dat die vrij moesten kunnen reizen. Wij!

DAAN

I have nothing against you or anybody, it is a question of principle. Why don't you help to make something like Holland in Poland?

ZYGMYNT

How?

DAAN

Like we did, after the war.

SEIFFERT

We hebben toch het recht niet anderen te onthouden waar we zelf menen niet buiten te kunnen.

ZYGMYNT

I think I will go and do the dishes.

SEIFFERT

Doe maar.

Zygmynt gaat weg.

DAAN

Moet je je dat eens voorstellen. Dat zou toch een ramp worden.

SEIFFERT

Als we ze buiten de deur proberen te houden wordt het een bloedbad.

DAAN

Daarom moet er snel iets gebeuren.

SEIFFERT

Terwijl niemand daar investeert omdat ze niet weten hoe het er daar over vijf, tien jaar uitziet. Een kleine, schatrijke bovenlaag, neem ik aan, die gewapenderhand zijn rijkdom verdedigt tegen een verpauperde bevolking.

DAAN

Dat kost tijd natuurlijk.

LILLY

komt de kamer binnen met een paar grote dozen Alsjeblieft...

Ze zet de dozen bij Daan neer.

LILLY

Voor jou. Ik zou graag willen dat je dat allemaal mee naar huis nam. Wat je er verder mee doet moet je zelf weten.

DAAN

En dat is?

LILLY

Dit bijvoorbeeld... *pakt een speelgoed rode dubbeldekker uit een van de dozen*
Die is van drie jaar geleden, op een zondagochtend; in Londen. Hoe heette dat hotel ook weer. Terrace nog iets. Helemaal in Greenwich. Een heel eind was dat, zaterdagochtend, vanuit de stad, bovenin zo'n bus. En zo nog veel meer

dingen die je me bij verschillende gelegenheden hebt gegeven. En die ik heb bewaard. Zoals dit bierviltje met de volgende tekst: ik houd dit geen moment langer vol, wat zou je ervan zeggen als we hem smeerden, er is beslist een hotel ergens hier in de buurt. Een aandenken aan jullie gemeenschappelijke kandidaatsfeest. Margu erite stond op het punt om te bevallen van je zoon. En was al naar huis.

DAAN

Kom, Margu erite, we gaan naar huis.

MARGUERITE

Waarom?

DAAN

Ik wil niet dat jij dit allemaal moet aanhoren.

MARGUERITE

Wat niet?

DAAN

Wat zij je allemaal probeert wijs te maken.

MARGUERITE

Is het dan niet waar?

SEIFFERT

Nou en of het waar is. Haar hele slaapkamer ligt er vol mee, met haar aandenkens aan alle keren dat zij met elkaar naar bed zijn geweest. Zoals de grotten van Lourdes volgehangen met, hoe heten die dingen...

MARGUERITE

Ex-voto's

SEIFFERT

Krukken en rolstoelen en protheses en zo.

DAAN

En als ik zeg dat het niet waar is...

MARGUERITE

Dat hoeft niet.

DAAN

Maar het was niet omdat ik van haar hield. Of omdat ik niet van jou hield.

MARGUERITE

Dat weet ik.

LILLY

Ik kan het niet geloven.

MARGUERITE

Al ben ik blij dat het afgelopen is.

LILLY

Nog steeds niet.

MARGUERITE

Dat zeg ik nu wel...

LILLY

Nog steeds niet.

MARGUERITE

...maar ik weet niet eens of dat wel zo is. Omdat ik niet weet of het iets uitmaakt. Wat het uitmaakt.

LILLY

Al zeventien jaar lang niet. Dat is toch belachelijk.

MARGUERITE

Vind ik niet.

SEIFFERT

Lilly...

LILLY

Blijf uit mijn buurt jij. Als je blijft

MARGUERITE

Al is het goed misschien dat we er eindelijk over kunnen praten nu.

SEIFFERT

Ik wilde alleen...

LILLY

Laat maar. Dit los ik zelf wel op.

DAAN

Liever niet.

LILLY

Ik heb er per slot van rekening zeventien jaar lang aan kunnen wennen.

MARGUERITE

Niet?

LILLY

Aan het idee. Dat het niet zo was als ik hoopte.

SEIFFERT

Ik weet niet wat ik moet doen nu.

LILLY

Niets. Ik zou je alleen wel aanraden Daan nog eens te vragen wat dat is, wat die eigenlijk voorstelt, die vriendschap waar hij het altijd over heeft. Seiffert is mijn beste vriend. Ik heb dat nooit begrepen in ieder geval. Begrijp jij wat hij daar mee bedoeld kan hebben, Marguérite?

MARGUERITE

Nee.

LILLY

Er is maar één ding, denk ik, één enkel verlangen, en dat gaat in vervulling of niet, en dat kan taai zijn, dat verlangen, heel taai, en dan is het plotseling weg. En dan gaat er iets stuk. Dan is het plotseling helemaal weg.

Ze loopt de kamer uit.

DAAN

Dan zullen we nu maar naar huis gaan zeker?

MARGUERITE

En Seiffert dan?

DAAN

Seiffert? Dat is toch niet mijn zaak. En de jouwe al helemaal niet.

MARGUERITE

Niet?

DAAN

Als hij daar al die jaren mee heeft kunnen leven, waarom zou hij dat dan nu plotseling niet meer kunnen?

MARGUERITE

Dus Lilly heeft gelijk. Het is dus echt iets anders wat je voor hem voelt dan voor mij.

DAAN

Natuurlijk is dat iets anders.

MARGUERITE

Ik zou het helemaal niet erg vinden als dat hetzelfde was.

DAAN

Maar wil je dan niet weten... wat dat was... waarom ik dat al die jaren... waarom ik me gedwongen voelde bijna om er steeds weer aan toe te geven...

MARGUERITE

Ik denk dat ik heel goed weet wat dat is, maar wat ik niet begrijp is hoe je hem, hoe je Seiffert...

DAAN

Het spijt me verschrikkelijk, Seiffert, maar ik wil echt weg. Ik kan niks voor je doen. Ook nu niet. Je zult dit samen met haar moeten oplossen. Met Lilly.

LILLY

komt de kamer binnen, tegen Daan Daan zou jij zo vriendelijk willen zijn mij naar het ziekenhuis te rijden? Nu meteen!

SEIFFERT

Lilly? Wat is er?

LILLY

Niks bijzonders. Een kleinigheid. Nogal onsmakelijk bovendien. *tegen Daan* Die bonbon. Daar zat nougat in. En ik krijg hem er niet meer uit. *schreeuwt* Moet ik hier zo blijven staan verdomme!

SEIFFERT

Nee, nee, natuurlijk niet.

LILLY

Jij niet. Jij hebt hier niks mee te maken. Jij hebt al veel te veel voor mij gedaan. Ik wil niet dat jij ooit nog iets voor mij doet. En bovendien wil ik jou niet mee hebben daar naar toe. En Zygynt ook niet. Ik wil dat jij mij daar naar toe rijdt, Daan. En de enige reden is dat jij niks hebt gedronken.

DAAN

Wel.

LILLY

Toch veel minder dan de anderen.

DAAN

Bel dan een taxi.

LILLY

Dat meen je niet.

MARGUERITE

Als ik iets kan doen?

LILLY

Jij? Nee. Ja, je man opdracht geven mij naar dat verdomde ziekenhuis te rijden. En als we dan weg zijn moet je Seiffert maar vragen waarom. Ik denk dat hij het wel begrijpt zo langzamerhand.

SEIFFERT

Ik denk het wel.

MARGUERITE

Toe dan, Daan, ga je jas halen...

DAAN

Maar Marguérite...

MARGUERITE

Doe wat ze zegt. Zie je dat dan niet. Hoe ze eraan toe is. *begint aan hem te sleuren en te trekken* Ik wil niet dat jij zo bent. Dat wil ik niet. Zo... ja, onverschillig. Dat wil ik niet.

DAAN

Okay, okay, ik ga al, omdat jij het vraagt.

MARGUERITE

Niet omdat ik het vraag maar omdat zij dat vraagt. Dat kan toch niet, dat jij haar behandelt zoals jij mij... als een wildvreemde? Dus jij doet nu wat zij je vraagt en omdat ze dat vraagt. Daarom breng jij haar naar dat ziekenhuis.

DAAN

Okay. Lilly?

Ze gaan zonder verder nog iets te zeggen weg.

MARGUERITE

Het spijt me zo, Seiffert, dat hij zo doet.

SEIFFERT

Hindert niet.

MARGUERITE

Ik heb altijd gedacht... Ik bedoel, dat hij nooit van haar heeft gehouden, van Lilly, dat wist ik... Van mij ook niet. Maar wat hij voor jou voelde, ik heb altijd gedacht dat dat iets met liefde te maken had. Maar dat was het dus niet.

SEIFFERT

...De eerste keer, dat hij me mee naar huis nam, op een zaterdagmiddag, na school, zijn vader zat in de tuin een boek te lezen en zijn moeder luisterde binnen naar een concert op de radio, klassieke muziek. Ik liep met Daan mee de tuin in en zag hoe hij zijn vader kuste. Dit is Seiffert, zei hij. Ah, ja, Seiffert, zei zijn vader en gaf me een hand. Daarna nam hij me mee naar binnen, kuste zijn moeder en kroop naast haar op de bank. Ga zitten, zei zijn moeder tegen mij, dus jij bent Seiffert... Daan heeft me zoveel over je verteld. Ik hoop dat je je hier een beetje thuis zult voelen.

Maar nu ssssttt... En toen hebben we met zijn drieën naar dat concert zitten luisteren.

MARGUERITE

Ik vond ze altijd zo onverschillig, zijn ouders. Vriendelijk, maar heel oppervlakkig ook.

SEIFFERT

En ik besloot dat ik net zo wilde worden als Daan, of als zijn vader. Dat ik het later net zo wilde hebben als zij. En die middag moet ik dus besloten hebben dat ik ook notaris wilde worden, net als zijn vader.

MARGUERITE

En dat ben je ook geworden, notaris.

SEIFFERT

Ja. Maar het is buitenkant gebleven. Iets wat ik zou willen zijn maar niet ben. En het is hier nooit zo geweest als bij Daan thuis. Hoewel dat pas echt tot

me doordrong toen mijn naam onder die van Herman op die donkergroene deur werd geschilderd. Toen het zover was, wist ik dat het niets had uitgehaald. Ik ben niet zoals Daan en al helemaal niet als zijn vader.

MARGUERITE

Daan wel. Die is precies zijn vader. Ook al heeft hij dan niet bij de Australische luchtmacht tegen de Japanners gevochten. Al is dat wat hij het liefste had gedaan natuurlijk. Zijn moed bewijzen. En ik heb altijd gedacht, als ik maar niet zo wordt als zijn moeder. Ik geef het niet op. Want zij had het opgegeven. Zij had zich ermee verzoend dat zij met een held was getrouwd, met iemand die zichzelf een held vond en door de hele wereld een held werd gevonden, al die medailles die hij opspeldde als het maar even kon, met verjaardagen, uit de oorlog, van de politionele acties. En dan de ene secretaresse na de andere, een vaste vriendin ergens.

SEIFFERT

Kan het niet zo zijn geweest dat zij van hem hield?

MARGUERITE

In het begin misschien, lang voordat ik haar leerde kennen.

SEIFFERT

Als je de foto's zag van hun huwelijk.

MARGUERITE

Met hem in dat uniform. Misschien dat ze daarmee was getrouwd, met dat uniform. En dat is wat hij ook wilde, Daan. En hij heeft ook een uniform nu natuurlijk. Niet het goede. Maar ja, overal voor afgekeurd, voor de luchtmacht, hoewel, ik weet niet eens zeker of hij dat echt heeft geprobeerd, voor de KMA, voor de marine.

SEIFFERT

Dat wist ik niet.

MARGUERITE

O nee?

SEIFFERT

Nee, echt niet.

MARGUERITE

Verbaast me niks. Nu niet meer. Ik weet niet of je dat erg moet vinden. Dat jij erachter bent gekomen dat je niet zo bent als hij.

SEIFFERT

Als ik maar uit de voeten kon met wie ik was.

MARGUERITE

Weet jij dat dan? Wie je bent? Ik niet. Geen idee. Als ik mijn kinderen hoor, hoe die over mij praten, denk ik alleen maar, ben ik dat? Niet eens, dat ben ik niet. Ik verbaas me alleen maar.

SEIFFERT

Ik ben en blijf de zoon van Meester Tik. Als we aan tafel zaten en als er dan iets was wat ik niet lustte, bond hij me vast op mijn stoel en proppte het dan naar binnen, en als ik het dan weer uitkotste, voerde hij me mijn eigen braaksel, net zo lang tot ik het binnen wist te houden. En niet omdat hij kwaad was of zo, heel kalm, ijzig kalm.

MARGUERITE

Vreselijk.

SEIFFERT

Zo was hij. Het was niet voor niets dat ze hem ontslagen hadden. En dat in een tijd dat er zo'n schreeuwend tekort was aan onderwijzers.

MARGUERITE

En je moeder?

SEIFFERT

Die was allang blij als hij zijn woede op mij koelde en niet op haar.

MARGUERITE

Ik kan me zoiets nauwelijks voorstellen.

SEIFFERT

Maar door Daan... door Daan en zijn ouders werd dat allemaal anders.

Durfde ik me te verzetten. Ben ik gewoon weggelopen van huis. Omdat

Daan zijn vader had gezegd, daar hoef je niet te blijven. Het laatste halfjaar

voor mijn eindexamen heb ik toen bij hen in huis gewoond. En ze hebben me altijd geholpen, financieel bedoel ik, zonder dat ik iets hoefde terug te

betalen. Dat halve jaar is het gelukkigste van mijn leven. Het was zo

overzichtelijk allemaal plotseling. En als Daan geen zin had om naar school te

gaan, dan zei ik, kom op man, we gaan, en als hij wilde gaan tennissen, zei ik,

eerst ons huiswerk maken en dan mag jij mij daarna leren tennissen en ik

kreeg de oude tennisracket van zijn moeder en tenniskleren die hij niet

meer droeg omdat hij ze lullig vond, maar ik voelde mij er goed in, ik voelde

mij zelfs goed in zijn oude zwembroek. En toen hij een fiets kreeg voor zijn

eindexamen kreeg ik ook een fiets, en een horloge. Ik voelde mij als hun

zoon, als een jongere broer van Daan bijna.

MARGUERITE

Had hij geen dure bijlessen meer nodig.

SEIFFERT

Maar dat ben ik dus niet, zelfs zijn vriend niet.

MARGUERITE

Daar had ik ook wel een fiets en een horloge voor over gehad.

SEIFFERT

Ze waren altijd even aardig. En ik hield van ze.

MARGUERITE

Waarom zouden ze een hekel aan je gehad hebben? Als jij ervoor zorgde dat er toch nog iets van hem terecht kwam. Dat is toch het belangrijkste wat er is in dat milieu. En jij hebt er toch ook voor gezorgd dat hij afstudeerde. Hij ging toch zelfs bij jou slapen als hij de volgende dag een tentamen had, dat weet ik nog heel goed, omdat de kans groot was dat hij anders helemaal niet ging.

SEIFFERT

So what?

MARGUERITE

En dan zat jij in een afgedankte blazer van hem zijn werkstukken uit te tikken.

SEIFFERT

En ik rookte hetzelfde merk sigaretten als hij. En leende zijn after-shave als ik uitging met Lilly. Geen wonder dus dat ze ons door elkaar haalde. En dat wilde ik ook natuurlijk. En toen het dan zover was, toen ik Hermans partner werd, en we dat gingen vieren, toen kwam hij niet, zijn vader. Ik had hem uitgenodigd, maar hij kwam niet. En daar was ik behoorlijk van in de war. En dat zei ik tegen Daan en die zei, zo langs zijn neus weg, wat dacht je eigenlijk, als ik het nou was geweest. En daar stond ik. En ik zag Lilly met hem staan praten, ergens achteraf, en ik wist dat ze een afspraak maakten, en het was net alsof ik mezelf niet helemaal meer kon vullen, snap je, en dat was het begin van het einde. En nu heb ik niks meer, geen ouders, geen broer, geen vrouw. Ja, een vader en een moeder die ik nooit had willen hebben als ik had kunnen kiezen, een kast vol zwarte pakken en een beroep waar ik niks mee heb. Al dat gegoochel van Herman met van die plofbv's. Ik ben er ook bijna nooit meer, op kantoor. Maar hij heeft gelijk natuurlijk, dat is niet zijn probleem.

MARGUERITE

Wie? *geeuwt* O, Daan. Dat ben ik niet met je eens.

SEIFFERT

Sorry, ik zit maar te praten.

MARGUERITE

Hindert niet.

SEIFFERT

Ik bedoel, je *geeuwde* toch?

MARGUERITE

Hoe laat is het?

SEIFFERT

kijkt op zijn horloge, brengt het heel dicht bij zijn gezicht Ik kan het niet zien, zo, zonder bril.

MARGUERITE

kijkt op zijn horloge omdat ze er zelf geen heeft Laat. Erg laat. Het is dat hij altijd zo lief voor me is geweest, attent, en dat hij zo'n goede vader voor de kinderen is. En omdat ik het niet wilde opgeven. Omdat ik altijd dacht, dat is omdat hij van hem houdt, van Seiffert, en van Lilly, ja, dat dacht ik, dat hij van haar hield. Dat dacht ik echt. Hij houdt van haar en dus is hij niet zoals zijn ouders. *geeuwt opnieuw* Misschien is hij dat ook wel niet. Ik weet het niet meer.

SEIFFERT

Als je even wilt gaan liggen?

MARGUERITE

Toch vreemd dat ze zo lang wegblijven. En waar is Zygynt?

SEIFFERT

Die ging toch de afwas doen.

MARGUERITE

Zoveel was dat toch niet?

SEIFFERT

Dan zal hij wel naar boven zijn gegaan.

MARGUERITE

staat op Als je het niet erg vindt?

SEIFFERT

Welnee. En als je in slaap valt. Ik wek je zodra ze terug zijn.

MARGUERITE

Het is iets psychisch denk ik, vroeger viel ik ook altijd in slaap als er iets was waar ik niet mee uit de voeten kon, op school, bij de nonnen, als ik niet wilde aannemen wat ze me probeerden wijs te maken, dan viel ik gewoon in slaap. *geeuwt* En nu zit ik er maar mee. Maar als je het niet erg vindt dus.

geeft hem een vluchtige kus Je bent lief.

Ze verdwijnt door de deur rechts.

Enige tijd later. Seiffert ligt op de bank en luistert via een transistorradio naar het adagio uit het strijkkwartet in F van Brückner; dat wil zeggen naar de bewerking van dat adagio voor strijkorkest. Hij heeft de radio zacht staan om Marguérite niet te storen.

ZYGMYNT

komt binnen, heeft zich verkleed om uit te gaan Am I disturbing you?

SEIFFERT

No, no.

ZYGMYNT

I am going out to see some friends, but I wanted to bring you your lenses.

They were in the bathroom. *geeft hem het doosje*

SEIFFERT

Won't you sit down for a moment?

ZYGMYNT

Okay. *gaat zitten, even later* Nice music.

SEIFFERT

I don't know what it is. It's the radio. They didn't tell.

ZYGMYNT

It is beautiful.

SEIFFERT

Yes. *na een kleine pauze* Don't take it too serious, what he said, Daan.

ZYGMYNT

No, of course not, I understand, I think.

SEIFFERT

na een kleine pauze, recht voor zich uit Ze heeft me nooit iets wijsgemaakt tenslotte, nooit gezegd dat ze iets om me gaf. Ik was het. Ik wilde haar. Haar en geen ander. Omdat hij haar niet aankon. Ik wel, dacht ik. Dat wilde ik hem laten zien. Hij was bang voor haar. Daan. Ik niet.

ZYGMYNT

I'm sorry. But I don't understand.

SEIFFERT

Doesn't matter. Ik zit zomaar wat voor me uit te praten. *na een kleine pauze* Als zij het initiatief niet had genomen. God weet of er dan ooit iets van was gekomen. 'Is dat wat je wilt? Hier? Nu meteen? Dus jij bent niet bang voor mij, zoals Daan, die zo bang voor me is dat hij iets met die onnozele peuterleidster is begonnen.' Nee, zei ik, ik ben niet bang voor je.

Zygmunt speelt met de dubbeldekker.

SEIFFERT

A present to Lilly, from Daan. But I think you can have it, if you like it.

ZYGMYNT

No, no, I don't want it. *zet hem weer weg*

SEIFFERT

If I am boring you, you can go to your friends.

ZYGMYNT

No, no, I'll stay here with you. If you want to.

SEIFFERT

na een kleine pauze Daar zat ik dan op college de volgende dag, met zulke zuigplekken in mijn nek. Ze heeft je flink te grazen genomen, zei hij. Ja, ja, zei ik, meer niet. En zo is het gebleven. Jij wilt met haar trouwen, je bent knettergek, met die heb je nooit een moment rust, die achtervolgt je, zodra ze ergens op

de grond staat belt ze me op. Maar dat wilde ik juist, ik was als de dood voor het moment dat ze me met rust zou laten, en nu is het zover, sinds januari, en nu weet ik het niet meer. Ik weet het niet meer Zygmunt. Het komt allemaal tegelijk, lijkt het wel. You want a cigarette too? And let's have more to drink. Is there still any wodka left?

Zygmunt neemt de sigaret en schenkt wodka in.

SEIFFERT

Are you sure you don't want to go and see your friends?

ZYGMUNT

Friends? They are no friends, just people I met here, other Poles and one Hungarian.

SEIFFERT

The one from the quartet?

ZYGMUNT

Yes. They are okay. But I prefer being with you. Like this, Seiffert.

SEIFFERT

You know, Daans' father died some time ago.

ZYGMUNT

Yes, he told me.

SEIFFERT

He was a bit of a father to me too. Dacht ik toch. Maar ze hebben me niet eens uitgenodigd voor de begrafenis. Vraag ik Daan of hij met me mee wil rijden. Nee, ik heb liever niet dat je komt. Alleen familie. Snap je. Mijn moeder. Ja, natuurlijk. Ik ben ook geen familie natuurlijk. Ik ben de zoon van Meester Tik, Meester Tik, Tik, Tik, Tik. Als ik naar de kapper ging, bij mijnheer Kalmthout, achter de sigarenwinkel, dan hoorde ik ze fluisteren, achter mijn rug, de moeders, zou hij zijn eigen kind ook, en dan luidkeels als ik in de

sigarenwinkel stond om te betalen. Ja, ja. Mij ook. En ik durf niet naar huis, omdat ik bang ben dat hij het niet kort genoeg vindt, en ik ga terug, iedereen zwijgt weer als het graf, mag het alstublieft nog wat korter? You like to wear it short, don't you?

ZYGMYNT

What? Yes. It is easier like this.

SEIFFERT

I see. na een kleine pauze

Maar mijn beste jongen, ik kan je toch moeilijk kaal scheren, en iedereen heeft het lang tegenwoordig, net als de Beatles, en ik naar huis, en nee, het was niet kort genoeg naar zijn zin dus koopt hij een tondeuse en een schaar en gaat zo woest met die tondeuse over mijn kop dat er bloed in komt zodat die gaat roesten en het niet meer doet en dan gaat hij de volgende keer mee naar mijnheer Kalmthout. Listen Zygmint, I want to give you something. I have been walking around with this in my pocket for three days. *haalt zijn portefeuille uit zijn zak en pakt daar een dikke envelop uit* It is for your trip. *legt hem op tafel* Please, take it.

ZYGMYNT

What is it?

SEIFFERT

Money, of course.

ZYGMYNT

I cannot accept that. No.

SEIFFERT

But you must. You must help me.

ZYGMYNT

How, please, tell me.

SEIFFERT

Take this. That's how. And this watch too. *doet zijn horloge af*

ZYGMYNT

No, no.

SEIFFERT

I don't want it anymore.

ZYGMYNT

You are drunk.

SEIFFERT

I am not. Absolutely not.

ZYGMYNT

I'll make some coffee for you.

SEIFFERT

Doe maar. Go ahead. *kijkt hem na, zet de muziek uit* Begrijp ik best hoor, dat je dat niet wilt aannemen, maar ik zou het toch maar doen, als ik jou was. Hij begrijpt er niks van natuurlijk.

Zygmunt komt terug met twee bekers koffie.

SEIFFERT

What kind of coffee is that? Nescafé? With water from the tap? Disgusting. Than I prefer another glass of wodka. *schenkt zichzelf nog eens in* I would take the money, if I were you. Take it, please, Zygmunt. And go to those islands. But what are you going to do after you've seen the bloody bird?

ZYGMYNT

What do you mean?

SEIFFERT

Cut you throat or what?

ZYGMYNT

I don't understand.

SEIFFERT

I mean, what are you going to live for after you've seen the bird?

ZYGMYNT

Like before. Study. Work, perhaps.

SEIFFERT

But you won't have a goal. Nothing to live for.

ZYGMYNT

I am not living for the albatross. Oh no. But when I heard about it for the first time, how big it was, how strange it was that it still existed, I decided I wanted to go and see it. That's all. And I will.

SEIFFERT

Zygmunt, would you change clothes with me?

ZYGMYNT

What?

SEIFFERT

I put on your clothes and you put on mine? *doet zijn jasje uit, zijn das af*

ZYGMYNT

Why, why?

SEIFFERT

Don't ask so many questions. I don't want to explain why. It is too difficult, in English... *na een kleine pauze* Het is na die keer dat ik beroofd werd dat ik dacht, ik had het ze gewoon moeten geven, ik had ze gewoon alles moeten geven wat ze wilden hebben, waarom verzet ik me daartegen, ik wil er vanaf, zij willen het maar al te graag hebben en toen ben ik weer teruggegaan, de volgende dag. Naar die buurt. En andere plekken. God, waar ik allemaal heb rondgesjowd de afgelopen weken. Maar niks natuurlijk. Als je

er op uit bent om beroofd te worden, word je niet beroofd natuurlijk. En die Engelse jongens vanavond. Ik wou ze geld geven, maar ze begrepen het niet, ze schrokken er van, dat is waarom ze begonnen te schelden en toen ben ik ze achterna gerend. En om van me af te komen moesten ze me wel tegen de grond slaan. Please Zygmint, it's just a game. I put on your clothes and you put on mine. Okay? En dan ga ik weg hier, maar dat hoef jij niet te weten. *kleedt zich verder uit* Dat hoeft niemand te weten verder. En dan laat ik alles hier achter voor haar, snap je, voor Lilly.

ZYGMINT

For Lilly?

SEIFFERT

Heel goed, onnozelaar. Voor Lilly. De auto, het huis, alles. Ik wil er van af Ik wil niks meer hebben. En dan ga ik daar door die deur weg en kom ik nooit meer terug.

ZYGMINT

Okay. *trekt zijn trui uit, ziet dat Seiffert zijn ondergoed en sokken ook uittrekt* My underwear too?

SEIFFERT

Of course.

ZYGMINT

But they are not very clean.

SEIFFERT

I couldn't care less.

Zygmint verdwijnt achter het kamerscherm, kleedt zich daar uit, reikt Seiffert zijn kleren aan.

ZYGMINT

Can I have yours now?

SEIFFERT

A bit shy, hè. *geeft hem zijn kleren*

ZYGMYNT

Yes.

Ze trekken elkaars kleren aan.

ZYGMYNT

als hij weer tevoorschijn komt, lacherig I wonder what your wife will say?

SEIFFERT

If she says anything.

ZYGMYNT

Why do you always wear black costumes. *worstelt met de stropdas*

SEIFFERT

No phantasy. That's all.

ZYGMYNT

I cannot get the tie right.

SEIFFERT

I'll help you.

ZYGMYNT

This is the first time in my life I wear a costume.

SEIFFERT

I see. Geen erg prettig gevoel, of wat vind je? Alsof je in een harnas zit. You know, like in the Middle-Ages. Harnas.

Zygmynt lacht.

SEIFFERT

Maar het staat je. You look fine! *gaat zitten*

ZYGMYNT

I'll go and look in the mirror.

SEIFFERT

Je doet maar.

Zygynt gaat naar boven om zichzelf in de spiegel te bekijken.

SEIFFERT

En dat is nog maar het begin mijn beste jongen... Je loopt met zo'n pak aan, je bekijkt jezelf in de spiegel en je denkt, ik wil er nog een, en dan wil je een auto omdat het anders nat wordt als je er mee in de regen loopt en dan wil je een vrouw naast je in die auto, een representatieve vrouw, en dan wil je een huis in een rustige buurt met een grote tuin en dan wil je een creditcard omdat je met zo'n pak aan toch niet overal met zo'n dikke portefeuille kunt rondsjuwen. En dan zit je daar in dat huis, met een vrouw die niet van je houdt, die nog meer geld verdient dan jij en dan is het net alsof je jezelf samen met haar door dat huis ziet lopen. *hoort niet dat Marguérite uit het zijkamertje komt, of doet net alsof hij dat niet hoort en praat door* En je probeert stiekem weg te komen maar alle deuren zitten op slot, en de ramen gaan niet meer open, zelfs dat kleine raampje op zolder niet, en dan besef je dat je zit opgesloten, dat je vacuüm verpakt bent als het ware, dat je zit opgesloten in het kolenhok en je bonst op de deur, maar er is niemand die je eruit laat, iedereen doet net alsof hij je niet hoort, en misschien horen ze je ook wel niet, misschien schreeuw je wel niet eens, denk je alleen maar dat je schreeuwt.

Hij schreeuwt, laat zich achterover vallen en ziet Marguérite. Marguérite slaat haar armen om hem heen.

SEIFFERT

Sorry. *herstelt zich* Ik heb je toch niet wakker gemaakt h ?

MARGUERITE

Nee, ik sliep niet.

SEIFFERT

Dus je hebt alles gehoord.

MARGUERITE

Niet alles.

SEIFFERT

Ik ga weg hier.

Zygynt komt terug, geschrokken van de schreeuw, ziet Marguérite.

ZYGYNT

verontschuldigt zich It's just a game.

MARGUERITE

I know. En waar wou je dan naar toe?

SEIFFERT

Weet ik nog niet. Australië of zoiets. Ik ben maandag naar de ambassade geweest. Om folders te halen en zo. Voorlopig naar een hotel of zoiets.

MARGUERITE

denkt aan Daans vader Australië?

SEIFFERT

Of ergens anders naar toe. Maar hier weg. Ik wil niet meer. Dit. Dat is alles wat ik weet. Marguérite, kun jij niet proberen hem duidelijk te maken dat hij dat geld moet aannemen.

MARGUERITE

Ik zal het proberen.

I am so sorry that we are talking Dutch all the time.

ZYGYNT

That's alright. I have enough to think about. I feel like as if it was my birthday,

SEIFFERT

That's good. Is it?

ZYGMYNT

Yes. Very good.

MARGUERITE

na een kleine pauze Maar dat was wat zijn moeder altijd zei. Daan is net zijn vader, dus maak je geen zorgen, Marguérite, die komt op een goeie dag gewoon niet meer overeind uit zijn stoel, dat komt, dat moment, dat hij zegt, ik denk dat ik vanavond maar eens gewoon thuis blijf, met een goed boek, en een paar maanden geleden was het plotseling zover, had hij een van mijn Jane Austens uit de kast gehaald. Al is hij gauw overgestapt op ‘De drie Musketers’. Vroeger, als hij opstond en om het bed heen liep, langs het raam en dan even bleef staan om naar me te kijken, had hij iets van een rotsblok, een stuk steen, dat ieder moment kon omvallen, me zou kunnen verpletteren, nu schijnt het licht dwars door hem heen als het ware. Laatst droomde ik dat ik tegen hem opliep in de badkamer en dat hij op de vloer te pletter sloeg, als zo’n duralexschaal, in duizenden van die hele kleine stukjes, er was niks van hem over, nog geen hand, niks. O, als je eens wist hoeveel ik van hem hield.

SEIFFERT

Ik ook.

MARGUERITE

En hoe bang ik ben om hem kwijt te raken. Ik heb het gevoel dat hij ieder moment dood kan gaan, dat de tijd die we nog hebben te kostbaar is om hem te verdoen, ik heb hem laatst zelfs gevraagd niet meer te gaan tennissen voor hij zich had laten keuren, zijn hart had laten nakijken, dat gebeurt toch, bij mannen van zijn leeftijd, dat ze het plotseling begeven. Als ze zo’n leven hebben geleid als Daan, met een sigaret in zijn mond en een paar flinke borrels in zijn lijf met één hand aan het stuur van het een naar het ander

racend. En ik weet niet wat ik zonder hem zou moeten beginnen. Ik weet het echt niet.

ZYGMYNT

die de zakken van Seifferts pak heeft leeggehaald Shouldn't you have all this?

SEIFFERT

Yes, yes, of course, put it there, will you?

ZYGMYNT

You don't want your lenses?

SEIFFERT

No, thank you, they only make me cry.

ZYGMYNT

I am sorry.

SEIFFERT

Doesn't matter. I don't need them just now.

ZYGMYNT

I see.

SEIFFERT

Maar ik zou me niet teveel zorgen maken.

MARGUERITE

Dat zeg jij, dat zegt iedereen, om me gerust te stellen. Dat begrijp ik best. En ik doe wat ik kan. Ik lees alles wat los en vast zit, over wat je moet eten en zo. Over sex. Ja, sorry, omdat ik probeer te begrijpen wat hij zocht bij die anderen, want er waren toch ook anderen?

SEIFFERT

Dan Lilly, bedoel je?

MARGUERITE

Ja?

SEIFFERT

Ja.

MARGUERITE

Ik heb zo lang gedacht dat het goed was tussen ons.

SEIFFERT

En dat was het toch ook?

MARGUERITE

Ik weet het niet meer. Ik ben zo onzeker. Maar laten we erover ophouden.

SEIFFERT

Hindert niet. *kleine pauze* Er was iets laatst in een boek dat me niet meer loslaat, over India, hoe die schatrijke radja's en maharadja's vlak voor de onafhankelijkheid, die kweekten bijvoorbeeld duiven, heel bijzondere duiven, ze namen twee jonge duiven en met behulp van een ingewikkelde operatie maakten ze dan van die twee duiven één duif, met twee vleugels en twee poten, net als gewone duiven maar met twee koppen, de meesten gingen meteen dood, maar sommigen overleefden en ze waren zelfs in staat om die te leren vliegen, dat was een werk van jaren...

ZYGMYNT

There they are.

SEIFFERT

als eerst Lilly dan Daan binnenkomt, voorzichtig En?

LILLY

Ja, ja. *laat zich op de bank vallen* Het was vreselijk, het was pijnlijk en het was vernederend, maar dat is achter de rug nu.

DAAN

Het duurde zo lang omdat er niet meteen een dokter...

LILLY

Daan, alsjeblieft.

DAAN

Sorry.

MARGUERITE

tegen Daan die bij de deur is blijven staan Wat is er, waarom blijf je daar zo staan?

ZYGMYNT

Would you like to have something to drink? Tea?

LILLY

No, no, thank you. *bekijkt hem verbaasd* We had tea in the hos... But why...?
kijkt naar Seiffert What happened?

ZYGMYNT

We changed clothes.

LILLY

Denk je dat je daar iets mee opschiet?

SEIFFERT

Ja.

LILLY

Tja.

De telefoon gaat.

LILLY

You look nice in a costume, Zygmint. Really. Better than Seiffert. They always make him look like an undertaker, chose black costumes.

ZYGMYNT

A what?

LILLY

Funeral... Zou je niet opnemen, Seiffert?

SEIFFERT

Ik? Waarom?

MARGUERITE

Zal ik? Misschien één van de kinderen. Ik had jullie nummer op ons antwoordapparaat gezet.

LILLY

Ga je gang.

Seiffert is naar Daan toegelopen maar die schudt zijn hoofd en gaat naast Marguérite op de bank zitten.

MARGUERITE

Zal ik?

LILLY

Toe, alsjeblieft, anders blijft hij bellen.

MARGUERITE

neemt op Met het huis van Lilly en Seiffert van der Merweden... Nee, met mij, ik ben het, ja, Marguérite... *O, ben jij het? met de hand op de hoorn* Het is Suzanne. *in de hoorn* Hoi. Ja, natuurlijk zijn die hier ook... Wil je haar spreken... Hier komt ze...

LILLY

gaat aan de andere kant van Marguérite op de bank zitten Ja, met Lilly. ... Nee, nee, niks. ... Niks bijzonders, ik had gewoon geen zin. Hoe is het met Soraya? ... Waarom? ... Nu nog? ... Nee, dat niet, maar ik denk niet...

Ze kijkt naar de anderen die vermoeid en afwezig voor zich uit kijken.

LILLY

Nee, dat lijkt me niet zo'n goed idee eigenlijk. ... Dat hoor je nog wel. ...

Ze kijkt opnieuw de kamer rond.

LILLY

Maar Suzanne, ik overval je er misschien een beetje mee, maar zou je het goed vinden als ik nu nog even naar jullie toekom, als ik vannacht bij jullie bleef slapen...

SEIFFERT

legt zijn handen op de rugleuning van de bank, fluistert Lilly...

LILLY

kijkt hem even aan Dat vertel ik je straks wel. ... Vraag niet zoveel. Niks dramatisch of zo. Ik bedoel, geen ruzie of zo, ik zou het alleen gewoon prettig vinden om naar je toe te komen nu. ... Wat zegt Herman. ... Precies, hij heeft gelijk. Okay, over een halfuur of zo. ... Ik gooi wat spulletjes in een tas en dan kom ik naar je toe. ... Tot straks.

Ze legt de hoorn op de haak en laat zich achterover zakken.

LILLY

dan tegen Seiffert, na een kleine pauze Ik wil hier weg... En niet pas morgen of na het weekend, nu meteen, dat is alles.

SEIFFERT

Tja, wat moet ik zeggen?

LILLY

Nee, niks.

DAAN

staat op Alsjeblieft Marguérite, ga je dan mee naar huis nu?

MARGUERITE

En Seiffert d n?

DAAN

Seiffert?

MARGUERITE

Moeten wij hem dan niet meenemen?

DAAN

Wil hij dat?

MARGUERITE

Vraag het hem?

DAAN

Seiffert?

LILLY

Ik ben zo terug.

Ze gaat weg.

ZYGMYNT

Where is everybody going now? *tegen Seiffert* Are you going away too?

SEIFFERT

Yes. I am going away too. But not now. Tonight I'll stay here.

MARGUERITE

Toe dan, Daan, vraag het hem.

DAAN

Waarom? Hij zegt toch dat hij hier blijft, of spreek jij geen Engels?

MARGUERITE

Je hoeft toch niet zo tegen me te schreeuwen.

DAAN

Sorry, sorry Marguérite, maar ik kan niet meer, ik ben op... Ik heb koppijn verdomme!

MARGUERITE

Maar moet je niet iets doen?

DAAN

Wat dan? Wat moet ik nog meer voor hem doen? God, als hij nou nog kon tennissen, bijvoorbeeld, dan zouden we af en toe kunnen gaan tennissen

samen. Ik heb geen idee wat ik voor hem zou kunnen doen nu. Echt niet. Als ik hem daar zo zie staan, in die kleren, wie is dat, dat is alles wat er door mijn hoofd gaat. Het spijt me.

MARGUERITE

En dat is alles?

DAAN

Zou er dan nog meer moeten zijn?

MARGUERITE

Dat had toch gekund.

SEIFFERT

Hindert niet.

DAAN

Waarom zit je me zo aan te kijken?

MARGUERITE

Doe ik dat?

DAAN

Ja.

MARGUERITE

Hoe dan?

DAAN

Hoe jij mij aankijkt?

MARGUERITE

Ja.

DAAN

Dat zul je zelf toch wel het beste weten.

MARGUERITE

Nee...

DAAN

Ik weet het ook niet. Ik weet alleen dat ik het niet prettig vind als je me zo aankijkt... Nee, echt niet verdomme, hou daarmee op... Alsjeblieft, kijk de andere kant uit, toe, Marguérite, alsjeblieft...

Ze kijkt naar Seiffert die nog steeds op dezelfde plek staat.

DAAN

Gaan we dan weg nu? ... Voor Lilly weer naar beneden komt?

MARGUERITE

Moet je dan geen afscheid van haar nemen.

DAAN

Nee.

MARGUERITE

Goed, dan gaan we.

Ze staat op, een beetje wankel, gaat naar Seiffert toe en kust hem.

MARGUERITE

Dag Seiffert... Tot gauw...

SEIFFERT

Ja.

MARGUERITE

Je laat gauw iets van je horen h .

SEIFFERT

Doe ik.

MARGUERITE

geeft Zygmunt een hand Goodbye Zygmunt, it was nice to meet you.

ZYGMUNT

Yes, thank you, goodbye.

MARGUERITE

And please drop by in our shop some day. Seiffert can give you the address.
We have very few customers. You are always welcome. Daan.

DAAN

geeft Zygmunt een hand, mompelt iets, draait zich dan om naar Seiffert, slaat hem op zijn schouder Ik heb niks meer te zeggen, Seiffert, kerel, alsof het allemaal al eens gezegd is en ik er niks meer aan toe te voegen heb. Ga je dan mee nu, Marguérite.

MARGUERITE

Ik kom.

Ze gaan weg.

ZYGMUNT

als ze weg zijn And what are we going to do now?

SEIFFERT

What do you mean?

ZYGMUNT

Aren't you going to give me my clothes back now?

SEIFFERT

No. Unless you want to.

ZYGMUNT

I don't feel very comfortable in this.

SEIFFERT

Me neither.

LILLY

komt binnen Is hij al weg?

SEIFFERT

Ja.

LILLY

Doet er ook niet toe. Goed, dan ga ik nu ook maar. Dit weekend blijf ik in ieder geval bij Suzanne. En ik zal Herman vragen verder alles met je te regelen.

SEIFFERT

Het is allemaal van jou.

LILLY

Hoezo van mij?

SEIFFERT

Alles. Het huis. Ik wil niks hebben.

LILLY

Dat hoeven we toch niet nu te bespreken.

SEIFFERT

Nee, natuurlijk niet. Maar dan weet je dat alvast.

LILLY

I am very sorry Zygynt, but I am afraid things will be different from now on. Maybe you'll have to look for somewhere else to work. If you want, I'll talk to Suzanne.

ZYGYNT

tegen Seiffert Can I tell her?

SEIFFERT

Ik heb hem vanavond het geld gegeven voor die reis.

ZYGYNT

stralend Yes. *haalt de envelop te voorschijn* This is it.

LILLY

hoofdschuddend He'll do anything to be loved, but Zygynt, be careful, it is not good to have to be grateful, to have to be too grateful, when you can't

do anything in return, it turns sour, like milk, it makes you sick, I mean, it can really make you sick.

ZYGMYNT

Oh no, I am very happy, very happy.

LILLY

Okay, you are right, it is only me, don't listen to what I am saying. But do send him a postcard. When you are there. Perhaps that's enough. For you, I mean.

ZYGMYNT

I will.

LILLY

Dan ga ik nu maar.

SEIFFERT

Maar hoe kom je daar?

LILLY

O god ja, ik heb geen auto natuurlijk. Hindert niet, ik vind wel een taxi.

SEIFFERT

Neem je de mijne. You still have my carkeys? *zoekt tussen de spullen die Zygmunt uit het pak heeft gehaald*

ZYGMYNT

No, they are still in the pocket of my trousers. The ones you have on.

SEIFFERT

wil haar de sleutels geven Alsjeblieft.

LILLY

En jij dan? Nee, Zygmunt moet me maar even brengen. Zygmunt, would you mind to drive me there, tot Herman and Suzanne?

Ze loopt de kamer uit.

ZYGMYNT

Of course not. Where?

SEIFFERT

Lilly will tell you.

ZYGMYNT

And you? What will you do?

SEIFFERT

Don't worry about me.

ZYGMYNT

But I do.

SEIFFERT

I'll wait for you here. Okay? And when you come back you can cut my hair.

ZYGMYNT

What?

SEIFFERT

Like this. *maakt geluid en beweging van een schaar*

ZYGMYNT

Why?

LILLY

Zygmynt?

Zygmynt wacht nog even en gaat dan ook weg.

Seiffert maakt het geluid van een schaar.

Een zwarte Pool ging in première bij Het Nationale Toneel op 4 april 1992 in
Theater
aan de Haven in Den Haag

Spel:

SEIFFERT

Herman Gilis

LILLY

Diane Lensink

DAAN

Hans Ligtvoet

MARGUERITE

Elja Pelgrom

ZYGMYNT

Tomasz Krupa

Regie:

Albert Lubbers

Karst Woudstra (Leiden, 1947) is regisseur, toneelschrijver en vertaler. Hij was van 1980 tot 1985 artistiek leider van het Publiekstheater. Als regisseur werkte Woudstra in Nederland (RO Theater, Het Nationale Toneel, NNT), Vlaanderen (KVS , De Korre), Zweden (Dramaten) en Duitsland. In Duitsland wordt zijn werk regelmatig gespeeld, en zijn stuk *De Worgengel* beleefde de wereldpremière bij de Schaubühne in de regie van Thomas Ostermeier. Hij vertaalde toneelstukken uit het Noors en Zweeds van o.a. August Strindberg, Henrik Ibsen en Lars Norén. Norén introduceerde hij hiermee in Nederland.

Voor *Een zwarte Pool* ontving hij de Albert van Dalsumprijs. Voor ander toneelwerk ontving hij in 1994 de Edmond Hustinxprijs en de Taalunie Toneelschrijfprijs. Zijn stukken zijn vertaald in o.a. het Engels, Spaans, Italiaans, Frans, Zweeds en Duits.

Toneelwerk o.a.

Kortsluiting – 2003

De kerstdagen – 2002

Eau de Vie – 1999

Het Beloofde Land – 1999

La Dama de Baza – 1998

Zwarte vijvers – 1998

Het asbad – 1997

Anterotikon – 1997

Stilleven – 1996
De Worgengel – 1996
Een Friese adelborst – 1995
De dood van Heracles – 1995
Spiegelsplinters – 1995
Na de middag – 1994
Aan zee – 1994
Rebecca Schwajger – 1993
De stille grijzen van een winterse dag in Oostende – 1993
Duifje Klok – 1993
Total Loss – 1992
Een zwarte Pool – 1992
Een donker uitzicht – 1991
Chevreau – 1990
De linkerhand van Meyerhold – 1990
Een hond begraven – 1989
Hubert Lambert – 1986
Blauwe Appel – libretto – 1984
Kuokkala – 1983
Hofscènes – 1981